

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav pedagogiky a sociálních studií

JOSEF REŽŇÁK

3. ročník – kombinované studium

Obor: Pedagogika – veřejná správa

Vliv masmédií na násilné chování mládeže

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Doc. Mgr. Štefan Chudý, Ph.D.

OLOMOUC 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením Doc. Mgr. Štefana Chudého Ph.D. a všechny použité literární a odborné zdroje jsem uvedl v seznamu literatury.

V Olomouci dne 20. dubna 2015

.....

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Doc. Mgr. Štefanu Chudému Ph.D. za odborné vedení, konzultace a cenné rady, které mi v průběhu vedení práce poskytoval. Dále děkuji všem respondentům za ochotu a čas věnovaný při provádění výzkumného šetření.

Obsah

ÚVOD	6
I TEORETICKÁ ČÁST	8
1 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH POJMŮ	9
1.1 Masmédia	9
1.2 Mládež	9
1.3 Delikvence	10
2 MASMÉDIA, NÁSILNÉ CHOVÁNÍ	12
2.1 Znaky masmédií	12
2.2 Druhy masmédií	13
2.3 Mládež a delikvence	13
2.3.1 Vliv rodiny	14
2.3.2 Vliv školy a vrstevníků	16
2.4 Projevy násilného chování	17
2.4.1 Agresivita, agrese	17
2.4.2 Další druhy projevů	18
3 VLIV MASMÉDIÍ NA NÁSILNÉ CHOVÁNÍ	20
3.1 Mediální publikum	20
3.2 Mediální produkt	21
3.3 Účinky masmédií	22
3.4 Vliv mediálního násilí v televizním vysílání na chování mládeže	25
3.4.1 Mediální násilí	25
3.4.2 Právní úprava mediálního násilí	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
4 ZÁKLADNÍ INFORMACE O VÝZKUMU	29
4.1 Téma výzkumu	29
4.1.1 Předmět výzkumu	29
4.1.2 Cíle a otázky výzkumu	29
4.1.3 Cíl výzkumu	30
4.1.4 Dílčí otázky výzkumu	30
4.2 Předpoklady výzkumu	30
4.3 Výzkumné metody	32
4.3.1 Výběr výzkumného vzorku	32
4.4 Podmínky výzkumu	33
4.5 Realizace výzkumu	33
4.6 Plán zpracování kvantitativních dat	35
4.7 Zjištěná data	35
4.8 Závěr	48
ZÁVĚR	49
LITERATURA	52

ELEKTRONICKÉ ZDROJE	54
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	55
SEZNAM TABULEK	56
PŘÍLOHA	57
ANOTACE	65

Úvod

S nadsázkou lze konstatovat, že násilí je v současnosti takřka všudypřítomné. Pro běžného člověka žijícího v České republice tím mám pochopitelně na mysli přítomnost násilí v masmédiích. A skutečně na něj lze narazit takřka kdykoli, ať už člověk sleduje televizní zpravodajství, akční filmy, či hraje počítačové hry.

Domnívám se, že problematika, která je předmětem této práce, nabývá stále více na aktuálnosti. Vztah násilí a vlivu masmédií na konzumenty jejich produkce je tématem, kterému se dostává stále výraznější pozornosti. Osobně tuto skutečnost citlivě vnímám a jsem přesvědčen, že je tato pozornost na místě. Za obzvláště důležité považuji věnování náležité pozornosti příčinnému vztahu mezi působením masmédií a násilným chováním osob, vystavených jejich vlivu. Jak vyplývá již z názvu mé práce, chci svůj zájem zaměřit především na působení masmédií na mladistvé osoby a s tím související potencionální násilnou činnost dotyčných osob, respektive její nárůst.

Nelze si nevšimnout, že postupně přibývá prostředků, kterými mohou média, potažmo masmédiá působit na adresáty své produkce. Zmíňme například tzv. chytré telefony, tablety, počítače, atd. Lze se tak domnívat, že s narůstajícím množstvím těchto prostředků narůstá jejich vliv a tedy i negativní působení (pochopitelně pokud přijmeme premisu, že takový negativní vliv existuje).

Je dobře známo, že skupina dospívajících osob, běžně označována jako mladiství, je snáze ovlivnitelná, neboť jejich duševní vývoj je natolik překotný, že si dosud nebyli schopni vybudovat ochranné mechanismy před vnějšími negativními vlivy, které by měly být vlastní dospělým osobám.

Práci jsem rozdělil na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část bude mít následující obsah. Předně si chci ujasnit význam značného množství pojmů, které se v této problematice vyskytují a jejichž nepřehlednost může mít za následek nesprávné porozumění zpracovávané problematice. Dále se chci zaměřit na samotnou stěžejní problematiku, tedy vliv masmédií na konzumenty jejich produkce a násilné chování konkrétně mladistvých jedinců, a pochopitelně otázku příčinné souvislosti mezi těmito skutečnostmi. Budu se snažit zohlednit více úhlů pohledu, aby byl výsledný konstrukt co nejplastičtější.

V praktické části se pokusím srozumitelně zpracovat teze, na jejichž základě provedu výzkum formou dotazníku. Po vyplnění dotazníku respondenty se pokusím odpovědně

extrahovat příslušná data a tato následně řádně vyhodnotit. Pochopitelně se budu primárně zajímat o to, v jaké míře budou korelovat mnou stanovené teze a zjištěné výsledky,

Věřím, že právě praktická část, bude z celé práce nejpřínosnější. Domnívám se, že s její pomocí budu schopen informace obsažené v teoretické části lépe vstřebat, a porozumět jim, neboť teprve aplikací teorie na reálné prostředí mohou mít tyto informace opravdový přínos.

Mojí motivací pro zpracování tohoto tématu tak bylo především vytvoření práce, díky které si bude moci čtenář učinit rámcovou představu, co problematika vlivu médií (pozitivního či negativního) reálně obnáší. Jak jsem již předeslal výše, jsem si vědom nárůstu množství multimediálních zařízení, které zprostředkovávají působení masmédií na konkrétní jedince, a jsem přesvědčen, že obzvláště u nedospělých jedinců je obezřetnost na místě.

Co se týče mnou zvoleného média v rámci výzkumu, tedy televize, uvádím, že jsem ji zvolil vzhledem k jejímu specifickému postavení. Na rozdíl od ostatních médií, ať už starších či novějších, její postavení je dlouhodobě stabilní a chápu ji jako v současnosti nejvýznamnější prostředek šíření vlivu masmédií. Proto právě její působení na mladistvé osoby považuji za vhodný předmět výzkumu.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 Charakteristika základních pojmů

V této kapitole uvedu charakteristiku stěžejních pojmů této bakalářské práce, přičemž každý pojem budu popisovat pomocí několika autorů. Dále se nebudu striktně omezovat pouze na pojmy uvedené v názvech podkapitol, nicméně přiblížím i pojmy související a taktéž důležité.

1.1 Masmédia

Masová média chápe Jiráka a Köpplová (2009, s. 19) jako „*typ komunikace, jehož společným rysem je vzrůstající dostupnost pro stále větší počet potenciálních uživatelů.*“ Tito autoři (2009) považují za další znaky masmédií zejm. jejich pravidelnost, zaměření se na informace, poučení, ale i vzrušení či zábavu. Autoři (2009, s. 23) se o masmédiích vyjadřují jako o „*svébytném typu sociální komunikace, a to takovém, který je příznačný pro konkrétní typ společnosti a pro konkrétní historickou situaci.*“

Zajímavé pojetí masových medií sledujeme i u Jiráka a Köpplové (2009, s. 89), kteří charakterizují masová média jako „*společenskou instituci, která se specializuje na to, že do našeho bezprostředního kontextu dodává nejdůležitější zprostředkovaná sdělení od zpráv po zábavu.*“

Médium je výraz pocházející z latiny a Jiráka a Köpplová (2009, s. 36) jej pojmenovali jako prostředník, prostředek či zprostředkující činitel, tedy „*to, co zprostředkovává někomu nějaké sdělení (pomáhá vyjádřit vůli, zprostředkovává poznatek či zkušenost, nabízí názor, baví apod.).*“ Můžeme zde hovořit o tzv. médiu komunikačním, neboli komunikačním prostředku.

Na závěr této kapitoly je vhodné nastínit rozdíl mezi mediální komunikací a masovou komunikací. Mediální komunikaci je dle Jiráka a Köpplové (2009, s. 24) „*každá sociálně-komunikační aktivita, na jejíž realizaci se podílejí (nebo ji přímo iniciují) jakákoli tištěná, vysílací či síťová média.*“ Masovou komunikaci tito autoři (2009, s. 24) zmiňují jako „*mediální komunikaci, na níž se podílejí (nebo ji iniciují) masová média.*“

1.2 Mládež

Pojem mládež se vyskytuje např. v zákoně č. 218/2003Sb., zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů, v platném znění, který mládeží dle ust. § 2 písm. b) rozumí „*děti mladší patnácti let*

a mladiství. “ Dítětem mladším patnácti let je pak dle zmíněného zákona dle ust. § 2 písm. c) „*ten, kdo v době spáchání činu jinak trestného nedovršil patnáctý rok věku,*“ a mladistvým dle ust. § 2 písm. d) pak „*ten, kdo v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku.*“

Pojem dítě definuje taktéž Úmluva o právech dítěte ze dne 20. 11. 1989, a to v části 1, článku 1. Úmluva o právech dítěte byla přijata Valným shromážděním OSN a ratifikovalo ji celkem 193 států včetně České republiky (dříve České a Slovenské federativní republiky), která Úmluvu o právech dítěte publikovala ve Sbírce zákonů České republiky v zákoně č. 104/1991 Sb. a jenž vstoupila v platnost dne 6. února 1991. Tento dokument dítě definuje tak, že je to „*každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.*“

Zoubková (2002, s. 13) pak definuje mladistvého následovně „*Mladistvou je osoba ode dne, který následuje po dni patnáctých narozenin do dne, ve kterém dovršila osmnáct let věku.*“

1.3 Delikvence

Je nutné rozlišit pojmy kriminalita a delikvence. Tyto dva jevy řadí Fischer a Škoda (2009) k jedním z nejvíce závažných a velmi společensky nebezpečných a označují je jako sociálně patologické. Kriminalitu a delikvenci autoři (Fischer a Škoda, 2009, s. 157) popisují následovně „*je to výskyt chování, které je v dané společnosti trestné. Jedná se o souhrn trestných činů, které se v konkrétní společnosti vyskytly a vyskytují. Delikvence (z latinského delinquere = provinít se) je z hledisky společensky nepřijatelného chování širším pojmem. Jedná se o chování, které se týká nejen kriminality. Zahrnuje také činy, které nejsou tzv. jinak trestné.*“ Pojem delikvence je dle těchto autorů (Fischer a Škoda, 2009) zpravidla užíván s výskytem nežádoucího chování dětí a mládeže.

Kriminalitu chápeme taktéž jako „*úhrn činů uvedených v trestním zákoníku obvykle popisovaných podle prostoru, času, rozsahu, struktury a pohybu. V obecném slova smyslu je to zločinnost, tedy společenský jev, kterým se rozumí souhrn trestné činnosti.*“ (<http://www.nicm.cz/kriminalita-a-delikvence-charakteristika>). Pojem delikvence je pak chápán v širším kontextu než pojem kriminalita, neboť delikvence „*označuje činnost porušující nejen právní, ale i společenské, tedy širší normy, takže se takové jednání vztahuje i na děti a mladistvé, kteří se tak stávají delikventy.*“ (<http://www.nicm.cz/kriminalita-a-delikvence-charakteristika>). Tyto výše citované definice vychází z předpokladu českých

platných právních předpisů, tedy z trestního zákoníku a navazují na trestní odpovědnost osob stanovenou tímto zákonem.

Kriminalitu lze označit taktéž jako zločinnost a je to „úhrn sociálně škodlivých jevů, které jsou stanoveny v trestních kodexech, zahrnuje zločiny, přečiny, přestupky a provinění“ (Zoubková, 2002, s. 11).

Delikventní chování můžeme také vnímat jako „výsledek vzájemného působení jedince a vnějšího prostředí“ (Jedlička, Klíma, Kořa, 2004, s. 325).

Delikvenci můžeme tedy podřadit i pojmu sociálně patologické jevy, neboť tyto chápe Fischer a Škoda (2009, s. 13) následovně „*Jedná se o variabilní škálu jevů, které vnímáme jako nechtěné, nežádoucí nebo až nepřijatelné. Každý takový jev má svoji míru společenské nebezpečnosti.*“

Co se týče rozdílu mezi pojmy delikvence a deviace, asociálního a antisociálního chování, citují autory (Jedlička, Klíma, Kořa, 2004, s. 65), kteří tvrdí, že „*Jako deviantní bývá označováno každé jednání, které většina členů společnosti nebo sociální skupiny považuje za porušení společně respektované normy.*“ Autoři (Jedlička, Klíma, Kořa, 2004) tuto definici dále doplňují tak, že skutečnost, zda je jednání označeno za deviantní, závisí taktéž na tom, kdo jedná, dále na svědcích či divácích a dále na celkové situaci. Za sociální deviaci pak Fischer a Škoda (2009, s. 14) považují „*způsob jednání, které není konformní vůči společenské normě, jež je akceptována většinovou populací.*“

Pojem asociální chování pak Jedlička, Klíma, Kořa (2004) charakterizují jako nespolečenské, tedy jedná se o takové chování, které nerespektuje mravní (zpravidla nepsané) normy dané společností. Důsledky tohoto asociálního chování však nejsou příliš závažné. Naproti tomu antisociální chování je takové, které je již zaměřeno přímo proti společnosti a jsou tak porušovány právní normy, může se však jednat i o disociální poruchu.

2 Masmédia, násilné chování

V této kapitole hodlám rozebrat pojem masmédia a násilné chování z různých pohledů, tedy nehodlám se zde věnovat definicím pojmů, jelikož toto bylo rozebráno v kapitole předcházející. Zde popíši výše citované pojmy tak, aby byly charakterizovány v souladu s cílem této práce, jímž je popsát v teoretické rovině základní problematiku vlivu vybraných masmédií na chování mládeže.

2.1 Znaky masmédií

Masová komunikace neboli komunikace prostřednictvím masmédií je velmi rozmanitá, může být chápána z mnoha hledisek, nicméně i přesto se vyznačuje hned několika společnými znaky, na kterých se shoduje mnoho autorů. Pro přehlednost vybírám několik následujících a pro názornost uvádím i shodné rysy, na kterých se jednotliví autoři shodují.

Tato forma sociální komunikace má dle Jiráka a Köpplové (2009) společné následující rysy:

- dostupnost - informace jsou dostupné neomezenému množství uživatelů či adresátů díky velkému rozvoji technických a organizačních možností,
- neomezený obsah, který je prvotně určený pro užití krátkodobé,
- aktualizovaný obsah témat,
- obsah je zpravidla publikován jednosměrně bez možnosti zpětné vazby,
- publikování témat v krátkých i pravidelných periodách,
- závislost existence masmédií na potřebách a zájmech jejich uživatelů,
- deindividualizovaný a neinterpersonální charakter sdělování informací,
- produkování obsahu se děje formálními organizacemi.

Za typické pro dnešní masovou komunikaci považují Matoušek a Matoušková (2011) obsah, který je pro mediální zprávy de facto nutný, přinejmenším žádoucí. Tvrdí, že typická mediální zpráva je zpravidla negativní, mediální sdělení je nečekané, vzácné, nepředvídatelné, zpráva musí být podána velmi rychle, jakož i v souladu s očekáváním mediálního publika. Pokud shora uvedené znaky zpráva nesplňuje, není pro publikum zajímavá.

Dalším znakem masmédií je i skutečnost, že tyto umožňují vytvářet univerzální globální kulturu nejenom dospívajících (Jedlička, Klíma, Kořa, 2004).

Masová média jsou důležitou podmínkou rozvoje masové kultury. Dalším zajímavým znakem může být i vztah faktičnosti a fiktivnosti toho, co masmédia produkují. Jedná se tedy

o to, nakolik je mediální publikum ochotno a schopno rozeznat realitu a fiktivnost komunikačního sdělení masmédií (Jirák a Köpplová, 2009).

Rozdílem mezi fiktivním a skutečným násilím se zabývají i další autoři (Matoušek, Matoušková, 2011), kteří myšlenku rozvíjí i o skutečnost, jak je toto násilí zařazováno do televizních programů jednotlivých stanic. Shodují se, že téměř všechny televizní stanice zařazují drastické scény do svých hlavních zpravodajských pořadů a mylně se domnívají, že jim to zaručí vysoký index sledovanosti.

V současnosti je dosti diskutovaným znakem masmédií i jejich objektivita a neutralita, zvláště pokud se jedná o tzv. mediální produkty „faktu“. (Jirák a Köpplová, 2009). Objektivitu mediálních produktů do jisté míry upravuje i ust. § 31 odst. 1 a 2 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění, tedy *„Provozovatel vysílání a provozovatel převzatého vysílání má právo vysílat programy svobodně a nezávisle. Do jejich obsahu lze zasahovat pouze na základě zákon a v jeho mezích. Provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů. Názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru.“*

2.2 Druhy masmédií

Masmédia lze rozdělit na několik druhů, přičemž v této podkapitole se pokusím pojmut rozlišení od mnoha autorů, a tím i co nejobsáhleji popsat možné druhy masmédií.

Dle Jiráka a Köpplové (2009) mezi typy masmédií řadíme:

- periodický tisk (jsou to např. časopisy, noviny, deníky),
- rozhlasové a televizní vysílání (zde řadí i film, hudbu),
- internet.

2.3 Mládež a delikvence

Cílem této kapitoly bude charakterizovat delikvenci mládeže, a to např. popsáním odlišností delikvence mládeže, či přiblížením vlivů jednotlivých institucí a jiných subjektů na delikvenci mládeže. Do kapitoly však nebudu zahrnovat definici pojmu delikvence a samotný vliv médií.

Delikvence mládeže má jistě určité specifické znaky. Je to zapříčiněno především stupněm somatického, psychického vývoje mládeže, jejich dosavadními zkušenostmi

a samozřejmě zde objevujeme i jiné motivy k páčání delikventních činů. Jedná se především o tyto charakteristiky: (<http://www.nicm.cz/kriminalita-a-delikvence-charakteristika>)

- delikvence mládeže je zpravidla páčána v „partě“, ve skupině,
- tato činnost je živelná, emotivní, z náhlého popudu,
- impulsem je většinou alkohol či jiná návyková látka,
- příprava delikventních činů mládeže není dokonalá, zpravidla je neplánovaná,
- delikventní činnosti se vyznačují zpravidla ničením, devastací, odcizením předmětů, zboží, které aktuálně potřebují nebo se jim líbí, atp.

V následující tabulce je uveden počet odsouzených mladistvých, a to za období od roku 2005, 2008 do roku 2011.

Tabulka č. 1 Počet odsouzených mladistvých za období od roku 2005, 2008 do roku 2011.

Věková skupina	2005	2008	2009	2010	2011
-16	2	9	1	1	1
z toho muži	2	9	1	1	1
16-17	-	36	16	9	9
z toho muži	-	36	15	8	9
17-18	48	67	49	42	32
z toho muži	47	66	46	40	31
18-21	523	631	621	627	671
z toho muži	511	602	602	594	636
21-25	2725	2389	2425	2280	2260
z toho muži	2633	2265	2301	2162	2122
25-30	3346	3433	3501	3491	3644
z toho muži	3212	3263	3307	3282	3437

Zdroj: Statistická ročenka České republiky 2012, kapitola 27-12, str. 732

2.3.1 Vliv rodiny

„Dospívající, který nedokáže dodržovat společenské normy, byl pravděpodobně rodiči špatně trénován ve smyslu vnitřní disciplíny“ (Matoušek, Matoušková, 2011, s. 44). Autoři upozorňují na skutečnost, že předpoklad, kdy se mládež stane delikventní, je častější v těch případech, kdy rodiče praktikují nejednotný styl výchovy, uplatňují příliš tvrdé fyzické tresty, bývají vůči dětem agresivní či neuvědoměle povzbuzují negativní chování dítěte např. svým opomínáním, nedůsledností či tolerancí.

Výše uvedené zastávají i další autoři (Jedlička, Klíma, Kořa, 2004, s. 321), kteří tvrdí, že „*Řešení nepříznivého stavu ve vývoji kriminality dětí a mládeže vyžaduje plně respektovat skutečnost, že zásadní vliv na formování osobnosti dítěte má rodina.*“ Pokud rodina svoje funkce neplní, dítě pak zpravidla mívá problémy v mezilidských vztazích, objevuje se v něm rostoucí nedůvěra a snižuje se sebehodnocení. Při dlouhotrvajících neúspěších je dítě frustrováno a neumí této situaci čelit. Následně je vystaveno stresu a nedokáže ani přijmout odpovědnost za své jednání. Tím se u dítěte může vytvářet a vyvíjet agresivita, nenávisť.

Matoušek a Matoušková (2011) se shodují na nutnosti přítomnosti rodičovského dohledu, a to i z obou stran rodičů. Problémem je tedy i ta situace, kdy je rodina neúplná a chybí zde jeden z rodičů. Rodičovský dohled autoři (Matoušek, Matoušková, 2011, s. 44, 45) popisují takto „*míra rodičovské informovanosti o tom, co dítě dělá ve volném čase, s jakými kamarády se stýká, kde se zdržuje, když není doma, kdy se vrací domů, v jaké stavu, atp.*“

Rodina, v níž vyrůstá mladistvý delikvent, je zpravidla sociálně slabá, probíhají zde časté otevřené konflikty, je méně soudržná. Objevují se však i názory, že v posledních letech na dospívající dítě slábne prvotní vliv rodiny a naopak narůstá vliv vrstevníků, kteří uznávají deviantní normy. Taktéž hrají důležitou roli stereotypy a předsudky, kdy pokud na rodinu s delikventním dítětem, či na rodinu, jejíž rodič/rodiče sami páchali trestnou činnost, nahlížíme předpojatě, negativně, je pro tuto velmi obtížné ji pozitivně ovlivňovat (Matoušek, 1997).

Za hlavní znaky rodiny, která vychovává mladistvého delikventa, považuje Fischer a Škoda (2009) zejména anomální osobnosti rodičů, kteří sami nejsou schopni vychovávat dítě, dále funkčnost rodiny, úplnost rodiny a taktéž se může jednat o problematiku syndromu CAN (Child Abuse and Neglect – syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte).

Důležitou roli při vlivu rodiny na delikvenci mládeže hraje i skutečnost, zda se sám rodič nechová delikventně, zda nadměrně nepožívá alkohol, je nezaměstnaný a práci si nehledá, nebere drogy, atp., jakož i způsob řešení konfliktů v rodině. Bylo prokázáno, že pokud děti vyrůstají v rodinách, kde se řeší mnoho otevřených konfliktů, mají tyto větší sklony k delikventnímu chování. (Matoušek, Matoušková, 2011).

Příčinu delikventního jednání je jistě vhodné hledat i oblasti genetické a následně taktéž v oblasti zvýšené agresivity rodičů. Tuto problematiku autor (Martínek, 2009) spatřuje nejenom ve vzoru agresivního jednání otce, nicméně poukazuje i na skutečnost, že se často může jednat i o tzv. skrytou agresivitu matky.

Důležitou roli hraje i genetika, tedy biologické faktory. Fischer a Škoda (2009) se domnívají, že typickými biologickými faktory, které mají vliv na vyšší míru delikvence či

kriminality u jedinců, je pohlaví, věk, vrozené dispozice k určitému stylu chování, reagování, dále to však může být i porucha osobnosti, vrozené dynamické vlastnosti osobnosti (temperament), atp. Další důležitým prvkem je taktéž vztah školy a rodiny. (Matoušek, Matoušková, 2011).

Tabulka č. 2 Typy rodinného prostředí a jiných obdobných faktorů a jejich vliv na počet výkonu trestů odnětí svobody nepodmíněně.

Úplnost rodiny	Prvověznění	Vícevěznění
Dětství v úplné rodině	60%	56%
Dětství v neúplné rodině	40%	44%
Částečná ústavní výchova	42%	58%
Pouze ústavní výchova	4%	3%
CAN, anomalita	Prvověznění	Vícevěznění
Fyzické týrání otcem	40%	48%
Fyzické týrání matkou	16%	14%
Otec bez autority	54%	50%
Alkoholizmus v rodině	26%	22%
Trestná činnost u otce	19%	28%
Trestná činnost u matky	4%	5%
Trestná činnost u sourozenců	21%	28%
Pravidelná kontrola trávení volného času	25%	21%
Nevhodná kontrola trávení volného času	75%	79%

Zdroj: Fischer a Škoda (2009, s. 160).

2.3.2 Vliv školy a vrstevníků

Školní prostředí jistě velmi ovlivňuje chování mládeže. Důležitou roli zde hraje učitel, který má zprvu postavení prioritní, posléze se dítě však orientuje více i na spolužáky a vztahy mezi nimi nabývají významné roviny. Vznikají tak již i v první třídě základní školy tzv. subkultury jednotlivých skupin, z nichž se samozřejmě může vyvinout skupina, která inkriminuje k delikventnímu chování (Matoušek, Matoušková, 2011). Dlouhodobým působením školy a školních aktivit jsou vytvářeny stereotypy v jednání dětí (Jedlička, Klíma, Kořa, 2004).

Důležitou roli hrají i vrstevníci a party, které označujeme za skupiny neformální a jejich členství je dobrovolné. Problém pak nastává v případě, kdy má tato skupina špatný vliv na jedince, zejména když jsou její jedinci agresivní a násilní. Jedinec se totiž s normami skupiny identifikuje, ztrácí svoji individualitu a vlastní úsudek, vůdce skupiny uznává a je velmi obtížné jej od skupiny distancovat. Nakonec dítě jedná pod vlivem davu a necítí tak velkou zodpovědnost za své činy. Příčiny pak mohou spočívat v neuspokojování potřeb dítěte, zejména se jedná o potřebu jistoty, bezpečí, přijetí, místa, taktéž ve špatném výchovném stylu rodičů (příliš autoritářská výchova, nečitelná výchova, atp. (Martínek, 2009).

Autoři (Matoušek, Matoušková, 2011) se shodují, že chování učitele ovlivňuje delikventní chování jeho žáků. Učitel musí potlačovat a vytěsňovat agresivitu, nezájem, musí dobře zvládat nezájem, agresivitu a nekázeň dětí, žáky nesmí poškozovat, naopak by měl posilovat jejich sebehodnocení. Měl by se vyvarovat i negativnímu hodnocení rodičů žáků a jejich výchovy. Učitel tedy s dítětem udržuje takovou komunikaci, aby rozvíjel dobrý, kvalitní vzájemný vztah, vytváří pozitivní a vstřícnou atmosféru založenou na kooperaci.

Další důležitou skutečností přímo související s osobou učitele je to, zda se učitel – vychovatel sám zajímá o vliv televizního vysílání na chování žáka, dítěte a zda učitel diskutuje o tom, na jaké pořady se děti dívají, proč a jaké jsou jejich televizní vzory (Jedlička, Klíma, Kořa, 2004).

2.4 Projevy násilného chování

Násilí chápe Fischer a Škoda (2009) jako pojem, jenž je užíván pouze pro lidské chování a jednání, a to v oblasti tradiční, v sociologii a v disciplínách forenzních. Naopak přírodní vědy častěji užívají pojmu agresivita.

2.4.1 Agresivita, agrese

Do této kapitoly řadím především dva pojmy, a to agresivita a agrese. Jistě je na místě vysvětlit, jaký je mezi těmito rozdíl. Pojem agresivita vychází z latinského slova *Aggressivus* a Martínek (2009, s. 9) jej chápe jako *„útočnost, postoj nebo vnitřní pohotovost k agresi. V širším slova smyslu se takto označuje schopnost organismu mobilizovat síly k zápasu o dosažení nějakého cíle a schopnost vzdorovat těžkostem.“*

Agresivitu řadí Fischer a Škoda (2009) mj. i k symptomům konkrétní poruchy, je to *„označení pro tendenci k útočnému a násilnému jednání vůči druhé osobě či okolí“* (Fischer a Škoda 2009, s. 46).

Agresivitu tedy můžeme popsat i jako jistý rys osobnosti jedinců, taktéž jako dispozici k agresivnímu jednání jedinců, není nutno ji vždy považovat za negativní. Každá osoba disponuje určitou mírou agresivity. Jedinec, který je k agresivitě náchylnější, je zpravidla více impulzivní, urážlivější, vztahovačnější a hůře se s ním komunikuje. Méně agresivní člověk bývá vstřícnější, společenský, diplomat, je schopný kompromisů (Martínek, 2009).

Pojem agrese pak vznikl z latinského slova *Aggressio* a můžeme jej definovat jako *„výpad, útok, jednání, jímž se projevuje násilí vůči některému objektu, nebo nepřátelství a účinnost s výrazným záměrem ublížit. Je to projev agresivity.“* (Martínek, 2009, s. 9).

Agresivní chování popisuje ze sociálně patologického hlediska Fischer a Škoda (2009, s. 46) jako *„porušení sociálních norem, jako chování omezující práva a narušující integritu sociálního okolí.“*

Jistě se zde nabízí i otázka, z jakých důvodů jsou určití jedinci (děti) více agresivnější než druzí? Tomuto odpovídá mnoho faktorů, které tuto skutečnost ovlivňují. Může se jednat o agresivní chování otce či o skrytou agresivitu matky. Dále lze očekávat projevy zvýšené agresivity u dítěte, jemuž byl od raného dětství představován model agresivity jako prostředku dosažení svého cíle za správný. Agresivita u dětí však může být zapříčiněna i organickým poškozením mozku, konkrétně se jedná o limbický systém a kůru mozkovou, a to v jakékoliv části vývoje dítěte. Další příčinou může být i špatný model výchovy, kdy jsou rodiče vůči chování svých potomků „slepi“. Jedná se i o případy, kdy je jejich výchova nečitelná a každý z rodičů uplatňuje jiný výchovný styl. Zvýšená agresivita se taktéž často objevuje u dětí, u nichž je narušena bazální, tedy základní, jistota, která musí být navázána mezi dítětem a matkou od nejtělejšího věku dítěte. Problém také nastává v situaci, kdy dítě pociťuje výrazný nesoulad mezi normami, jenž jsou uplatňovány v rodině a mezi pravidly uplatňovanými ve škole – školním řádem (Martínek, 2009).

Příčiny agresivního jednání můžeme rozlišit na dvě skupiny, jedná se o příčiny vrozené (tedy biologické) a získané (tedy sociální). K získaným příčinám řadíme zejm. sociální učení v rodině, mezi vrstevníky či v jiných skupinách, dále zde patří vliv společenského systému, taktéž i posilování negativního agresivního jednání, jakož i reakce na frustraci (Fischer a Škoda, 2009).

2.4.2 Další druhy projevů

V této podkapitole popíšu některé jednotlivé konkrétní projevy násilného chování mládeže. Jsem si vědom, že je tato problematika velice široká, nicméně vzhledem k cíli a rozsahu této práce vystihnu pouze některé, zpravidla nejčastěji se vyskytující.

Považuji za vhodné sem zařadit i tabulku, pojednávající o odsouzených mladistvých osobách za vybrané trestné činy, a to za období od roku 2005, 2008 do roku 2011. Trestné činy pak ukazují možné jednotlivé násilné projevy chování mládeže.

Tabulka č. 3 Mladiství odsouzení za vybrané trestné činy za období od roku 2005, 2008 do roku 2011.

Ukazatel	2005	2008	2009	2010	2011
Celkem odsouzeno osob	3069	2882	2718	2389	2203
z toho					
Útok na veřejného činitele	22	11	17	20	13
Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů, šíření toxikomanie	125	81	114	83	60
Výtržnictví	143	134	268	287	281
Vražda	6	10	3	4	2
Ublížení na zdraví, rvačka	216	168	213	200	181
Loupež	390	293	291	281	254
Porušování domovní svobody	294	205	352	285	297
Znásilnění a pohlavní zneužívání	92	117	93	112	95
Krádež, zpronevěra, podvod	1186	928	1210	10084	1066
Zvláštní případ poškozování cizí věci	87	69	101	139	199
Trestné činy v dopravě	69	513	218	110	67

Zdroj: Statistická ročenka České republiky 2012, kapitola 27-5, str. 728.

Za další možné projevy násilného chování mládeže považují Fischer a Škoda (2009) krádeže, rvačky či vandalizmus. Tento popisují jako sociálně patologický jev, je to specifický typ agresivního chování, který je možno označit za delikventní a jenž je typický pro životní styl dospívající mládeže, zejména pak pro party a skupiny.

3 Vliv masmédií na násilné chování

V předcházející kapitole jsem přiblížil téma masmédií a násilného chování mládeže. V kapitole 3 hodlám tyto pojmy propojit a nalézt mezi nimi vztah, resp. popíši, jaký mají masmédiá vliv na násilné chování mládeže. Pro účely přesnějšího zpracování tématu jsem si jako hlavní masmédiium, a to i v rámci praktické části této práce, zvolil druh televizní vysílání. Z tohoto důvodu následující podkapitoly věnují mládeži, televiznímu vysílání a násilnému chování.

Působení masmédií na společnost (potažmo na její chování) vystihují autoři (Jirák a Köpplová, 2009, s. 324), kteří tvrdí následující *„Média tedy jsou významnou společenskou institucí a jsou natolik provázána s dalšími institucemi, že jejich podíl na stavu společnosti či rozpoložení jedince prakticky není možné od společnosti izolovat a zkoumat samostatně.“* Autoři dále tvrdí, že je nevhodné, resp. není ani realizovatelné uvažovat o samostatných modelech jako např. média působí a publikum reaguje, nebo média útočí a publikum vlivu podléhá, když na média a jejich vliv na jedince je nutno nahlížet v širším kontextu.

Dále demonstrují vliv televizního vysílání i na další myšlenky Matouška a Matouškové (2011, s. 103), které se vztahuje k hlavnímu tématu této práce *„Televize tedy posiluje agresivitu nejen u disponovaných jedinců, posiluje ji u všech dětí a u všech lidí posiluje pocit, že svět je nebezpečným místem. Kromě toho televizní násilí pravděpodobně oslabuje citlivost na násilí, s nímž se člověk setkává v reálném světě. Vášnivý konzument televize ztrácí kontakt se skutečným světem, a kvůli tomu může slábnout jeho schopnost odlišovat možné a nemožné.“*

3.1 Mediální publikum

Mediálním publikem můžeme rozumět čtenáře, diváky, posluchače nebo návštěvníky webových stránek. Mediální publikum můžeme v posledních čtyřech desetiletích označit také jako masové publikum, které se především vyznačuje tím, že lze u takto velkého okruhu osob vysledovat jejich úsudek, postoje, neboli hovoříme tzv. veřejném mínění (Jirák a Köpplová, 2009).

Pokud se zaměříme na publikum dětské, či dospívající, je nutno podotknout, že nejkritičtější období tohoto diváka je 6-8 rok jeho věku, kdy se upevňuje hodnotový systém tohoto publika a velmi těžko pak dochází k jeho změnám (Fischer, Škoda, 2009).

Publikum je nutno chápat jako nestatickou kategorii, která se neustále proměňuje a vyvíjí. Dle Jiráka a Köpplové (2009) existují však dvě pojetí mediálního publika:

- pasivní pojetí – zde publikum tvoří pasivní účastníci mediální komunikaci a nijak se neprojeví, nereagují, pouze pasivně přijímají sdělení (např. z televize), toto pojetí je zpravidla považováno za negativní, kdy média zde mohou představovat riziko sociálního úpadku (typicky se jedná o reklamy),
- aktivní pojetí – publikum je aktivní a samo se zapojuje do komunikace, uplatňuje zde své zájmy a potřeby, toto publikum můžeme nazvat jako tzv. svobodné publikum, které je kritické ke sdělení masmédií.

V poslední době se setkáváme i s koncepcí interaktivního publika – tedy tato koncepce počítá s vyšší mírou možnosti aktivní účasti publika na přijímané informaci z masmédií a dále počítá s možností průběžné změny mediálního výstupu. Typicky se jedná o informace čerpané z internetu, o satelitní přenosy, atp. Hlavním rysem tohoto přístupu je především skutečnost, že účastník publika má dílčí možnost ovládnutí média, což zvyšuje intenzitu pocitu odezvy na přijímané sdělení (Jiráka a Köpplová, 2009).

Vznik mediálního publika (zde zahrnujeme i mládež) může být ovlivněno dvěma kritérii. Publikum může být utvořeno buď tak, že již existuje sociální skupina, která sama osloví médium, vyhledá ho, nebo vzniká opačným způsobem, tedy že médium samo přijde s určitým typem nabídky a tuto sociální skupina (mládež) sama přijme (Jiráka a Köpplová, 2009).

3.2 Mediální produkt

Mediální produkt můžeme definovat jako *„to, co je uživateli nabídnuto jako jednorázově zveřejněný či opakovaně zveřejňovaný celek, popř. součásti tohoto celku, pokud jsou identifikovatelné“* (Jiráka a Köpplová, 2009, s. 249). Konkrétně tedy mediálním produktem rozumíme např. televizní pořad, film, časopis, internetový portál.

Je důležité si uvědomit, že se mediální produkty podílejí na formování prostředí, ve kterém žijeme, nabízejí nesčetné množství variant vzorců chování, podnětů k úvahám, jsou tedy aktivní součástí kultury, kterou jedinec uznává a je její součástí. Problém, který zpravidla u mediálních produktů nastává, je obrovská škála druhů mediálních produktů, které jsou na trhu běžně (i zdarma) dostupné. Pokud se zaměříme na diváka televizních pořadů, tento pak musí provádět selekci a dekodování, aby si zvolil druh produktu, který vyhovuje přímo jeho osobě. Snadno tedy může dojít k tomu, že divák není schopen se v nabídce orientovat, popř.

zvolí variantu ne příliš kvalitní. Dalším dilematem, které by mohlo i negativně ovlivňovat jednání publika, je jistě vztah mediálních produktů k realitě. Autoři uvádí, že je pro diváka někdy velmi obtížné, rozlišit od sebe fiktivní obsahy od obsahu faktuálních, tedy od skutečné reality. Problém tedy spočívá v uznání existence fiktivní reality, kterou mediální produkt přináší. Autoři na závěr shrnují „*Potíž s médii je v tom, že jsou velmi silnou konstitutivní složkou našich životů – že jsou sama skutečností*“ (Jiráková a Köpplová, 2009, s. 253).

Na shora popsané dilema upozorňují i další autoři (Jedlička, Klíma, Kořa, 2004), kdy tito především upozorňují na fakt, že právě děti nedisponují dostatečnými zkušenostmi, které by mohly využít k diferenciaci mezi faktem a fikcí, které mediální produkt popisuje.

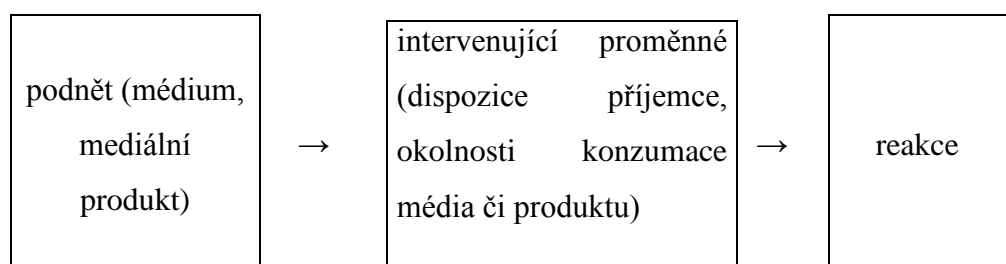
Další problém, který se nabízí v souvislosti s pojmem mediální produkt a jeho vlivem na další chování jedinců, jsou komunikační cíle mediálních produktů. Komunikační cíle masové komunikace můžeme označit vždy jako záměrné a je tedy namístě si položit otázku, zda jsou tyto záměrné cíle, které jsou určeny lidem, kvalitní, prospěšné či vhodné pro tu kterou skupinu příjemců. Zde se nabízí rozdělení produktů dle jejich relevance, důležitosti, věrohodnosti či spolehlivosti (Jiráková a Köpplová, 2009).

Závěrem této kapitoly ocituji názor týkající se mediálního produktu a jeho vlivu na společnost, resp. na chování jedinců, čímž navazuji na následující kapitolu „*Každý mediální produkt bez ohledu na svou povahu a motivaci vzniku se stává a je sociálním a kulturním faktem. Vstupuje do kontextu již existujících hodnot, představ, významů a postojů, potvrzuje je, koriguje, zpřesňuje, zpochybňuje či popírá*“ (Jiráková a Köpplová, 2009, s. 262).

3.3 Účinky masmédií

V této kapitole hodlám popsat účinky masmédií, a to shrnutím názorů mnoha autorů. Tyto se mohou projevovat na hodnotách, názorech, postojích, prožívání, informovanosti, vkusu, chování, dovednostech. Pro představu uvádím schéma, které znázorňuje moderní pojetí vlivu masmédií na jedince, popř. společnost: (Jiráková a Köpplová, 2009)

Tabulka č. 4 Moderní pojetí vlivu masmédií na jedince, popř. společnost

Shora uvedené schéma dále doplňují citací autorů (Matoušek a Matoušková, 2011, s. 108), kteří působení masmédií shrnují takto „*Média již začínají reflektovat své potenciálně neblahé působení na děti, mládež, na jakkoli psychicky hendikepované lidi, na celou veřejnost i na sféru politiky. Zvažují možnost důslednější seberegulace nejen při vysílání hraných filmů, ale i v oblasti zpravodajství.*“

Krátkodobý a dlouhodobý dopad

Účinky médií je nutno rozlišovat na okamžité (tyto jsou zpravidla pomíjivé a krátkodobé, tedy jednorázové) a dlouhodobé, které již působí změny v postojích jedince či společnosti. Za krátkodobé působení považují autoři (Jirák a Köpplová, 2009) např. změnu tepové frekvence u napínavého příběhu, vyvolání pocitu strachu, pohoršení, hlasitého komentování, smíchu či uvolnění. Dlouhodobé působení médií má zpravidla zásadnější povahu, bylo vyzkoumáno, že dlouhodobé vystavení mediálního násilí v televizi vede ke změně chování, které se stává méně vstřícné.

Fischer a Škoda (2009), vycházejíc z mnoha výzkumů, jsou přesvědčení o tom, že dětské mediální publikum je ovlivněno televizí z hlediska dlouhodobého, kdy se jedná o takové mediální publikum, jejich osobnost se teprve vytváří a tito bezděčně přejímají názory a myšlenky uvedené v médiu.

Přímé a nepřímé působení

Pokud hovoříme o přímém dopadu médií na jedince, toto je spojováno s působením mediálního obsahu, jenž je zde rozhodující činitel. Jako častým příkladem přímého působení jsou uváděny mj. i manipulativní obsahy mediálního sdělení. Nepřímé, neboli zprostředkované působení dělíme na dva typy, tedy buď může být mediální obsah zprostředkován pomocí nástroje (např. vůdcem) nebo tento obsah působí nepřímo se zjevným časovým zpožděním (Jirák a Köpplová, 2009).

Plánované a neplánové působení

Plánované dopady jsou úzce spjaty s intencí, tedy s nějakým záměrem. Zpravidla se jedná o účinky reklamy, politické kampaně, propagandy a myšlenek ideologií, taktéž sem McGuire (in Jirák a Köpplová, 2009) řadí i účinky mediálních rituálů na sociální kontrolu. Nezáměrné dopady, tedy dopady, které nikdo neplánoval a nezamýšlel, jsou dle stejného autora např. účinky mediálního násilí na agresivní chování, účinky předpojatosti médií ohledně stereotypizace.

Za záměrné působení považuje Jirák a Köpplová (2009) shodně s výše uvedeným manipulaci, přesvědčování, sugerování za účelem dosažení stanovené (plánované) změny v názorech, postojích či chování v různých oblastech soukromého i veřejného života. Plánované působení se však může odrážet přímo od publika, které si samo vyhledává informace a s těmito pak nakládá.

Negativní či pozitivní dopad

Jirák a Köpplová (2009) hodnotí jako pozitivum masové komunikace především v rámci blogů rozvoj komunikačních aktivit. Naopak negativum zde spatřují především v tom, že zde vylučují okamžitou zpětnou vazbu, nemožnost okamžité a průběžné reakce, korekce, utvrzování či ujišťování.

Pozitivní dopad médií a mediálního produktu spatřují Jedlička, Klíma, Kořa (2004) zejména v informovanosti, kterou média, a to především televize, nabízí. Tvrdí, že televizní vysílání považují za „okno do světa“, které umožňuje rozšiřování obzoru nejenom dětí.

Negativní účinek masmédií lze demonstrovat jistě i prakticky, a to zejm. při zneužití tohoto typu komunikace pro politické a ideologické cíle, jedná se tedy o možnou manipulaci, ale taktéž mystifikaci (čili úmyslné klamání), záměrné stírání hranice faktu a fikce, atp. (Jirák a Köpplová, 2009).

Negativní dopad masmédií, zejména televizního vysílání, videoher a filmů vidí Fischer a Škoda (2009) v obsahu mediálního sdělení, který neustále obsahuje mediální násilí. Jsou dokonce přesvědčeni o tom, že existuje přímá úměra mezi dobou strávenou u výše citovaných médií a zafixováním a růstem násilí u dětského publika.

Masová komunikace má však negativní dopad i v oblasti zpětné vazby, tedy zde narážíme na problém interpretace komunikačního sdělení. Zpravidla zde není možné zeptat se autora, jak si publikum komuniké vykládat, zda došlo ke správné interpretaci mediálního sdělení (Jirák a Köpplová, 2009).

Autoři (Jedlička, Klíma, Kořa, 2004) uvádějí, že němečtí psychologové a sociologové hodnotí vliv médií spíše pozitivně, a to konkrétně působení sledování televize. Tvrdí, že malým televizním divákům televizní pořady doslova prospívají a jejich nesledování může zpomalit rozvoj dětí.

Úplným závěrem této podkapitoly si dovolím citovat autory (Jirák a Köpplová, 2009, s. 321), kteří shrnují že *„médiá mají významný dopad na jednotlivce i na společnost, že ovlivňují chování, postoje či názory jedinců, že mohou jako prostředek osvěty rozšiřovat*

obzory poznání, vzdělávat, pomáhat v politickém rozhodování, ovlivňovat životní styl, ale také děsit, vyvolávat napětí, navádět ke společensky nežádoucímu jednání či uvádět v omyl, že mohou posilovat i ohrožovat stabilitu společnosti, podporovat nebo naopak brzdit společenské změny všeho druhu, že mohou přesvědčovat i manipulovat.“

3.4 Vliv mediálního násilí v televizním vysílání na chování mládeže

Úvodem bych chtěl zmínit myšlenku Jiráka a Köpplové (2009, s. 185), kteří tvrdí, že sama média počítají s uživateli médií jako „*s popsateľným a obchodovateľným zbožím s tržní hodnotou.*“ Na výrobce médií je tedy třeba nahlížet jako na producenty zboží a služeb, jež počítají s ovlivnitelným množstvím spotřebitelů, tak jako např. politici ovlivňují skupiny voličů. Myšlenku dále doplňuji o tvrzení Matouška a Matouškové (2011, s. 100), kteří tvrdí, že „*O vlivu médií, a zejména televize na socializaci dnešních dětí a mládeže ve vyspělých zemích nemůže být pochyby.*“ Televizi autoři (Matoušek, Matoušková, 2011) dokonce považují za nejmocnější médium, které se může stát i nebezpečným. Jiní autoři (Jedlička, Klíma, Kořa, 2004, s. 52, 53) uvádí, že „*Televize je hodnocena jako mocný socializační činitel, ale vysoce kontroverzně: od slov nadšení až po naprosté zavrhování.*“

Před podrobným popisem mediálního násilí v následující podkapitole shrnu myšlenky mnoha autorů pomocí citace autora (Martínek, 2009, s. 80), který tvrdí „*Je zřejmé, že násilí v televizi přispívá k růstu agrese jedince, vždy je však nutné počítat i s jinými faktory, které se u dané osoby na její míře podílely – ať je to již rodina, širší společenské prostředí, či negativní zážitky, kterými takový jedinec prošel v průběhu svého vývoje.*“

Zásadní otázka zní, zda je vůbec možné zabránit dětem a mládeži, aby jejich vývoj mediálního násilí negativně neovlivňovalo? Autoři (Fischer a Škoda, 2009) se domnívají, že jediná účinná možnost, jak tomuto zabránit, spočívá pouze v aktivitě rodiče – dospělého. Jedině tento může sám vyhodnotit, jaké filmy, pořady, seriály atp. jsou pro dítě vhodné a zároveň dokáže dítěti při již shlédnutém násilí vysvětlit, zda se jednalo o násilí fiktivní či reálné a proč bylo použito.

3.4.1 Mediální násilí

Platí jednoduchá rovnice, že čím více času děti tráví před televizí, tím více shlédnou násilných projevů a tím se stávají i více agresivnější (Jedlička, Klíma, Kořa, 2004). Autoři (Jiráka a Köpplová, 2009) uvádějí, že velmi častým médiem, které šíří mediální násilí, je právě televizní vysílání. Již od prvních dvou desetiletí 20. století je vývoj médií neustále

doprovázen obavami, že právě násilné obsahy mediálních produktů mohou mít negativní dopad na jejich uživatele, a to zejména na děti, mládež.

Dále se setkáváme i s názorem, že *„Mediální násilí lze považovat za jednu z nejvýznamnějších příčin agresivního chování u dětí a mládeže „(Martínek, 2009, s. 78). Dále autor (Martínek, 2009, s. 78) myšlenku doplňuje takto „Je faktem, že média mají velkou moc ovlivňovat myšlení, jednání i citění lidí. Prostřednictvím televize lze manipulovat s informacemi, zjednodušovat realitu, jednoznačně upřednostňovat některé názory.“*

Násilí objevující se v médiích rozlišují Jiráček a Köpplová (2009) na:

- fyzické – zde se jedná o úmyslné jednání osoby s cílem poškození zdraví jiného člověka, dalším cílem může být jeho usmrcení nebo působení bolesti. Fyzické násilí se dále dělí na implicitní (tedy naznačené, toto si musí publikum domyslet nebo představit) a explicitní (je zjevné, předvedené i včetně následků) a na faktické (skutečné záběry) a fiktivní (předváděné, smyšlené v příbězích).
- psychické – zde zahrnují citové vydírání, slovní urážky, atp.

Behaviorální účinky médií mohou spočívat i ve změně chování k nejbližšímu okolí. Příkladem může být vystrašené dětské publikum při zhlédnutí násilného filmu, napodobování a následné naučení násilného, nevhodného chování prezentovaného v médiích. Důležitá je i skutečnost, jak je násilí v médiu prezentováno, tedy zda je násilník vyličen jako vzor, přitažlivá osoba, zda je násilí ukazováno jako samozřejmá a jediná možnost řešení sporu, zda je násilí potrestáno, zda je použití násilí vysvětleno, atp. (Jiráček a Köpplová, 2009). S tímto názorem se shodují i Matoušek a Matoušková (2011), kteří upozorňují na skutečnost, že násilí a zlo nemusí mít za každých podmínek destruktivní charakter.

Jiného názoru je ovšem Bandura (in Jedlička, Klíma a Kořa, 2004, s. 48), který jako teoretik uvádí, že *„násilí v TV vysílání vnáší agresivní chování do společnosti dvěma cestami. Vytváří modely agresivního jednání, které dítě nemůže mít z vlastní zkušenosti. Za druhé snižuje zábrany k užití agresivního jednání.“*

Velký problém, který řeší mnoho autorů, pak nastává u fyzického násilí fiktivního a faktického, a to především u dětí a mládeže, kteří vzhledem ke svému dosavadnímu dosaženému intelektu nejsou schopni toto rozlišit. Obzvláště malé děti mají poměrně nízkou schopnost rozlišit, co je v mediální násilí možno považovat za skutečné a co za fikci. Dítě pak nabývá dojmu, že agrese je povolená, přípustná, žádoucí, mohou se pomocí ní řešit konflikty. Martínek (2009, s. 78) tuto myšlenku rozvádí následovně *„Děti se zaměřují pouze na vnější podobu agrese, nechápou však záměr, proč se agresor tak chová.“*

Problematikou se zabývají i další odborníci, kteří tvrdí, že trendem dnešních televizních pořadů obsahující mediální násilí je navíc nejasná hranice mezi tím, co je opravdu skutečné a stalo se tak a tím, co je namodelované, aby zvýšilo atraktivitu pořadu. Děti mladšího školního věku však nemají vyvinutou schopnost kritického myšlení natolik, aby shora citované dokázali kvalitně selektovat (Matoušek a Matoušková, 2011). Velmi nebezpečné jsou i počítačové hry, kde se dokonce uplatňuje i samotné rozhodování dětí o ne/usmrcení nepřítelů (Jiráček a Köpplová, 2009).

Agresivitu dětí mohou např. zvyšovat kreslené seriály, které tuto agresivitu samy obsahují. (Matoušek a Matoušková, 2011). Jedlička, Klíma a Kot'á (2004, str. 48) taktéž tvrdí, že „*Účinky televizního násilí na děti představují dnes speciální kapitulu rozsáhlých výzkumů. Děti jsou vystavovány násilí nejen v kriminálních příbězích a westernech, ale i v kreslených filmech a zprávách ze světa.*“ Martínek (2009) tvrdí, že nejhorší zhoubou jsou pro malé děti akční filmy, neboť dítě se ve filmu nedokáže orientovat a nedokáže vytříbit, proč se ten který akční hrdina chová agresivně a čeho hodlá tímto dosáhnout.

Je však vhodné se zamyslet i nad tím, jak média vykreslují obraz pachatele trestných činů. Pokud se jedná o zločince, jehož činy i postava samotná je smyšlená, je tento zpravidla ve filmu líčen jako kladná postava, jenž si v naprosté většině získá sympatie publika. Naopak pokud se jedná o film inspirovaný skutečnou událostí, zločinec stojí na okraji společnosti a je nepřípustná jeho resocializace (Matoušek a Matoušková, 2011).

3.4.2 Právní úprava mediálního násilí

Mediální násilí je i upraveno platným právním předpisem, resp. zákonem č. 231/2001Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění. Konkrétně se jedná o ust. § 32 odst. 1 písm. b), e), f), g), h) shora citovaného právního předpisu. Úpravu tohoto tématu je však možno nalézt i v mezinárodním právním předpise, resp. ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES ze dne 11. prosince 2007, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání, v platném znění, a to konkrétně v odstavci 44 a dále v odstavci 45.

II PRAKTICKÁ ČÁST

4 Základní informace o výzkumu

4.1 Téma výzkumu

4.1.1 Předmět výzkumu

Předmětem výzkumu realizovaného v rámci praktické části předložené práce je problematika předpokládaného vlivu masových médií na násilné chování dětí či přesněji řečeno problematika předpokládaného negativního vlivu dětmi sledovaného násilí prezentovaného v televizi. Problematika mediálních vlivů na děti a v rámci toho pak problematika sledování televize představuje specifický a potenciálně významný aspekt trávení volného času, což platí jak v pozitivním, tak i v negativním slova smyslu. Otázka vlivu mediálně prezentovaného násilí by proto měla být sledována a analyzována v širším kontextu jednak psychosociálního či osobnostního vývoje dítěte a dospívajícího a jednak fenoménu volnočasových aktivit či obecněji řečeno způsobů trávení volného času, protože pasivní sledování televize pravděpodobně není vhodné označovat jako aktivitu. Předmětem výzkumu realizovaného pro potřeby předložené práce proto není jen samotná otázka vlivů mediálně (v televizi) prezentovaného násilí, nýbrž také otázka využívání televize jako prostředku využívání volného času dětí.

4.1.2 Cíle a otázky výzkumu

Základním cílem výzkumu realizovaného pro potřeby předložené práce je zjistit, zda v rámci výzkumného vzorku, který tvoří žáci druhého stupně základní školy, platí hypotetická teze, že ti žáci, kteří v televizi sledují násilí ve vyšší míře, se pak v realitě také chovají agresivněji než žáci, které násilí v televizi nezajímá. Obecněji lze tedy konstatovat, že základním cílem výzkumu je zjistit, zda mediálně prezentované násilí má negativní vliv na chování dětí staršího školního věku.

Tento cíl je pak možné specifikovat prostřednictvím následujících otázek výzkumu:

- Bude v případě děvčat zaznamenána celkově nižší míra obliby násilných televizních pořadů a agresivního či násilného chování než v případě chlapců ze stejného ročníku?
- Bude v případě starších chlapců, tedy žáků devátého ročníku základní školy, zaznamenána vyšší míra obliby násilných televizních pořadů agresivního či násilného chování než v případě mladších chlapců, tedy žáků sedmého ročníku základní školy?

4.1.3 Cíl výzkumu

Jak již bylo konstatováno výše, cílem výzkumu realizovaného pro potřeby předložené práce je zjistit, zda v rámci výzkumného vzorku, tedy žáků druhého stupně základní školy, platí hypotetická teze, že ti žáci, kteří v televizi sledují násilí ve vyšší míře, se pak v realitě také chovají agresivněji než žáci, které násilí v televizi nezajímá. Základním cílem výzkumu je tedy zjistit, zda mediálně – především v televizi – prezentované násilí má negativní vliv na chování dětí staršího školního věku.

4.1.4 Dílčí otázky výzkumu

Dílčí otázky výzkumu jsou následující:

- Jaké jsou rozdíly v preferovaných způsobech trávení volného času mezi chlapci a dívkami?
- Jaké jsou rozdíly v preferovaných způsobech trávení volného času mezi mladšími a staršími žáky?
- Jaká je míra rodičovské kontroly trávení volného času u dětí?
- Jaké televizní kanály, žánry a pořady jsou dětmi preferovány?
- Jaké rozdíly v tomto ohledu panují mezi dívkami a chlapci?
- Jaké rozdíly v tomto ohledu panují mezi mladšími a staršími žáky?
- Jak často se děti vystavují expozici televizního násilí?
- Jaké rozdíly v tomto ohledu panují mezi dívkami a chlapci?
- Jaké rozdíly v tomto ohledu panují mezi mladšími a staršími žáky?
- Jak často se děti dopouštějí agresivního chování a jaké formy toto chování má?
- Jaké rozdíly v tomto ohledu panují mezi dívkami a chlapci?
- Jaké rozdíly v tomto ohledu panují mezi mladšími a staršími žáky?
- Uvědomují si děti případnou souvislost mezi sledovaným televizním násilím na jedné straně a svým vlastním agresivním chováním na straně druhé?

4.2 Předpoklady výzkumu

Výzkum realizovaný pro potřeby praktické části předložené práce vychází z předpokladu, který v českém prostředí souhrnně a na základě důkladné reflexe dlouhodobých zahraničních výzkumů formuloval např. Josef Musil (Musil, 2010, str. 131 – 137). Zmíněný autor konstatuje, že mnozí odborníci stále postrádají detailní výklad mechanismu, prostřednictvím kterého se mediální, především pak televizní násilí podílí na

zvyšování agresivity a kriminality – a obecněji pak sociálních deviací – u těch jedinců, kteří v dětství a během dospívání byli vlivu mediálně prezentovaného násilí vystavováni ve zvýšené míře. Podle zmíněného autora totiž může existovat např. společná příčina násilného chování i záliby v násilných pořadech. Ovšem i ti odborníci, kteří vylučují přímou kauzální vazbu mezi sledovaným násilím a brutalitou v mezilidských vztazích, připouštějí, že u dětí či dospívajících nadměrně vystavených vlivu mediálního násilí dochází ke změnám v oblasti psychiky a chápání reality směrem k intenzivnějšímu pocitu ohrožení, nedůvěry k lidem, že u nich narůstá podvědomý strach a neklid, přičemž výsledná frustrace může konkrétně vyústit až do agrese či útoku jako formy reakce na svět vnímaný jako nebezpečný.

I kdybychom tedy podle Josefa Musila (Musil, 2010, str. 136) připustili, že nebude nalezen – nebo že dokonce neexistuje – žádný kauzální mechanismus, prostřednictvím kterého sledování televizního násilí přímo zapříčiňuje kriminální jednání, stejně lze na základě signifikantní korelace – potvrzované četnými empirickými výzkumy z celého světa – oprávněně usuzovat, že hypotetická společná příčina oblíbenosti násilných pořadů v dětství a násilných či agresivních sklonů v dospělosti účinně nezapůsobí, pokud současně nedojde ke zvýšenému vystavení dospívajícího jedince televiznímu násilí.

Na základě výše jen stručně shrnutých teoretických východisek jsou proto pro potřeby předložené práce formulovány následující hypotézy:

- První hypotéza: Žáci, kteří častěji sledují násilí v televizi, se chovají agresivněji než žáci, které násilí v televizi nezajímá.
- Druhá hypotéza: V případě děvčat bude zaznamenána celkově nižší míra oblíbenosti násilných televizních pořadů a agresivního či násilného chování než v případě chlapců ze stejného ročníku.
- Třetí hypotéza: V případě starších chlapců (žáci devátého ročníku základní školy) bude zaznamenána vyšší míra oblíbenosti násilných televizních pořadů agresivního či násilného chování než v případě mladších chlapců (žáci sedmého ročníku základní školy). Chlapci z osmého ročníku základní školy v tomto ohledu budou vykazovat hodnoty nacházející se přibližně uprostřed mezi hodnotami zjištěnými u jejich spolužáků z devátého ročníku na jedné straně a ze sedmého ročníku na straně druhé.

Již na tomto místě je však nutné upozornit na předpokládané překážky, které do jisté míry limitují vypovídací hodnotu realizovaného výzkumu. Právě bylo naznačeno, že výzkumný vzorek představují žáci sedmého, osmého a devátého ročníku základní školy. Jedná se tedy stále o děti či o rané mládí, u kterých ještě neuběhlo dost času mezi dobou případné zvýšené expozice televiznímu násilí během dospívání a dobou, kdy tyto mediální

vlivy mohly způsobit změnu psychiky a chování ve směru vyšší míry agrese. U některých žáků sedmého a devátého ročníku tedy může být zaznamenána vyšší obliba televizního násilí, ovšem nemusí být zaznamenána vyšší míra agresivního chování. Je proto nutné realisticky počítat s tím, že realizovaný výzkum nemusí přinést jednoznačnou odpověď na otázku, zda teoretický předpoklad formulovaný výše s Josefem Musilem platí také v rámci zkoumaného vzorku respondentů z řad žáků základní školy.

4.3 Výzkumné metody

4.3.1 Výběr výzkumného vzorku

Jak již bylo výše konstatováno, výzkumný vzorek využitý pro potřeby praktické části předložené práce tvoří žáci druhého stupně základní školy. Konkrétně se jedná o žákyně a žáky sedmého, osmého a devátého ročníku jedné ze základních škol v Uherském Hradišti a základní školy v Uherském Ostrohu, což jsou města nacházející se v jihozápadní části Zlínského kraje. Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011 v Uherském Hradišti žije 25 597 obyvatel a v Uherském Ostrohu pak 4 437 obyvatel.¹ V obou případech se tedy jedná o městské – nikoli venkovské – školy, takže lze předpokládat, že způsob trávení volného času jejich žáků bude z celkového pohledu navzájem korespondovat. Naopak nelze předpokládat, že by ve způsobu trávení volného času byly zaznamenány rozdíly mezi žáky ze školy v Uherském Hradišti na jedné straně a v Uherském Ostrohu na straně druhé. Proto v následujícím textu již nebude mezi žáky obou škol rozlišováno.

Počty jednotlivých skupin respondentů byly následující:

- Dívky sedmého ročníku základní školy: 18
- Chlapci sedmého ročníku základní školy: 15
- Dívky osmého ročníku základní školy: 27
- Chlapci osmého ročníku základní školy: 17
- Dívky devátého ročníku základní školy: 21
- Chlapci ročníku základní školy: 24

---

¹ Český statistický úřad. *Sčítání lidu, bytů a domu 2011*. (online) Český statistický úřad, 2015. Dostupné z WWW: https://vdb.czso.cz/sldbvo/#!stranka=zakladni-vysledky&tu=0&th=&vseuzemi=null&v=&vo=H4sIAAAAAAAAAAGVPu07DQBDcGJm8XASKdHxCIIIFBKrkHNny4yL7YoQrDmIIIJMY-xxcIdFAQQs9BWV-AvEFtFSInpoSNkhAwUi72pFmNLOld1CzFNZOxYfy0c3kctw2RTRyRqOWXx6fmwfMKKH2oxTMx6osjOUtNqMpJGmWTWTwqkp1dWEI7r-Bu4NQIVle-7g2IR5zsDC4A_mmgQJFvsL1vkYQSkVA2GHUZx0vZ7EhYtRjtmT6yzpaEGiWcBcQnlCRLKycBs5htopUh5_uDkHU9EiLn6HWJYEsUiStBDXQv1H8_jMV03DanMhpH6frb_cPH5fW2AiUT1LmI86hIofGnc_PTwyi9Wxt1G9fbxTsnXwiJGiY2Pec9AyJ92hbWH3ikl1lw8CbKX5Nu22QmLZrZ5XfAFdFX7ZZwEAAA..&void=. Citováno dne 05. 04. 2015.

Je nutné upozornit, že v několika případech žáci neuvedli své pohlaví. Tuto skutečnost proto bylo nutné dodatečně zjišťovat ze znění odpovědí v dotaznících. Tak např. na základě výpovědi typu: „Dřív jsem hrál fotbal s kámošema.“; bylo možné usoudit, že se jedná o chlapce. Podle výpovědi typu: „Chodím se svým klukem.“; zase bylo možné s vysokou mírou pravděpodobnosti předpokládat, že se jedná o dívku.

Celkem se tedy dotazníkového šetření zúčastnilo 122 žáků sedmého až devátého ročníku základní školy, z nichž 66 tvořila děvčata a 56 chlapci.

4.4 Podmínky výzkumu

Empirický výzkum byl na výše zmíněných základních školách realizován v průběhu měsíců listopadu a prosince roku 2014, načež bylo zahájeno zpracovávání jeho výsledků. Dotazníkové šetření bylo realizováno následujícím způsobem. Vybrané školy byly osloveny a požádány o spolupráci. Po kladné reakci byly na tyto školy doručeny vytištěné dotazníky. Žáci je pod dohledem svých vyučujících vyplňovali v hodinách občanské výchovy, protože téma dotazníků koresponduje s obsahem látky vyučované v rámci zmíněného předmětu. Na vyplnění dotazníků, který obsahuje relativně značné množství otázek vyžadujících důkladné zamyšlení, měli žáci celou vyučovací hodinu. Vyplněné dotazníky pak shromáždili jednotliví pedagogové a předali je autorovi předložené práce.

4.5 Realizace výzkumu

Respondentům byly položeny v rámci dotazníkového šetření následující otázky:

1. Jak trávíš svůj volný čas? (vlastní odpověď)
2. Jaké jsou tvé záliby? (vlastní odpověď)
3. Napiš své záliby podle oblíbenosti od jedné do pěti. (vlastní odpověď)
4. Jak často trávíš svůj volný čas s rodiči? (nabídnutá odpověď a vlastní odpověď)
5. Jak často se na televizi díváš? (nabídnutá odpověď a vlastní odpověď)
6. Jak často rodiče kontrolují, jaké programy v televizi sleduješ? (nabídnutá odpověď a vlastní odpověď)
7. Jaké jsou tvé oblíbené televizní kanály a proč? (vlastní odpověď)
8. Seřaď televizní kanály dle tvé oblíbenosti od jedné do pěti. (vlastní odpověď)
9. Na jaké druhy pořadů se rád/ráda díváš? (nabídnutá odpověď a vlastní odpověď)
10. Seřaď tyto druhy pořadů podle své oblíbenosti od jedné do pěti. (vlastní odpověď)
11. Jaké seriály v televizi sleduješ a proč? (vlastní odpověď)

12. Jak často tyto seriály sleduješ? (vlastní odpověď)
13. Seřad' tyto seriály podle oblíbenosti od jedné do pěti. (vlastní odpověď)
14. Jaký žánr filmů (komedie, thriller apod.) nejraději sleduješ a proč? (vlastní odpověď)
15. Jak často se díváš na filmy, seriály, kde se vyskytuje násilí? (nabídnutá odpověď a vlastní odpověď)
16. Zakazují ti rodiče, aby ses díval na nějaký druh filmů? Pokud ano, o jaký druh filmů se jedná? (vlastní odpověď)
17. Proč se díváš na televizi? (nabídnutá odpověď a vlastní odpověď)
18. Napiš 5 osobností (reálných či smyšlených), seřad' je dle své oblíbenosti a napiš u každé, proč se ti líbí? (vlastní odpověď)
19. Stalo se ti někdy, že jsi v běžné situaci (např. při zkoušení ve škole, nebo při nakupování) zareagoval/zareagovala agresivně? (nabídnutá odpověď)
20. Pokud ano, popiš prosím, o jakou situaci šlo. (vlastní odpověď)
21. Uvědomuješ si, že se v některých situacích chováš podobně jako hrdina tvého oblíbeného seriálu, filmu? (nabídnutá odpověď)
22. Napiš název/názvy filmu/seriálu, o který se jedná. (vlastní odpověď)
23. Pokud se v některých situacích chováš podobně jako hrdina tvého oblíbeného seriálu, filmu, jednalo se někdy i o agresivní, násilné chování? (nabídnutá odpověď)
24. Popiš, prosím, situaci podrobněji (i když se nejednalo o násilné chování). (vlastní odpověď)
25. Vyzkoušel/vyzkoušela jsi někdy vědomě v realitě využít podobný či stejný vzorec chování, který jsi viděl/viděla ve filmu/seriálu? (nabídnutá odpověď)
26. Napiš název/názvy filmu/seriálu, o který se jedná. (vlastní odpověď)
27. Pokud jsi vyzkoušel/vyzkoušela někdy vědomě v realitě využít podobný či stejný vzorec chování, který jsi viděl/viděla ve filmu/seriálu, jednalo se někdy i o agresivní, násilné jednání? (nabídnutá odpověď)
28. Popiš, prosím, situaci podrobněji (i když se nejednalo o násilné chování). (vlastní odpověď)
29. Chováš se někdy agresivně vůči svým spolužákům? (nabídnutá odpověď)
30. Pokud ano, popiš prosím situaci podrobněji. (vlastní odpověď)
31. Uvědomuješ si, že se jednalo o vzorec chování, který jsi převzal/převzala z tvého oblíbeného seriálu/filmu? (nabídnutá odpověď)
32. Pokud ano, napiš, o který film/seriál se jednalo a proč se na něj díváš? (vlastní odpověď)

4.6 Plán zpracování kvantitativních dat

Jak je zřejmé z přehledu otázek uvedených výš, žáci téměř ve všech případech dostali možnost uvádět vlastní odpovědi, kombinované v některých případech s předem nabídnutými odpověďmi. Dotazníkové šetření totiž představuje kvantitativní metodu umožňující poměrně rychle oslovit vyšší počet respondentů, nicméně takto získaná data často nedovolují posoudit zkoumaný problém skutečně tzv. do hloubky. Právě z tohoto důvodu bylo umožněno žákům formulovat vlastní odpovědi, což ovšem na druhou stranu značně ztížilo zpracování získaných výsledků. Je nutné předeslat, že především vzhledem k relativně nízkému počtu respondentů v jednotlivých skupinách, ale také vzhledem k tomu, že mnozí respondenti na některé otázky vůbec neodpovídali a konečně vzhledem k individuálnímu charakteru mnohých odpovědí, které bylo někdy velmi obtížné zařadit do určité kategorie, budou v následujícím textu u jednotlivých otázek uváděna nikoli procentuální vyjádření odpovědí, nýbrž naopak absolutní čísla vyjadřující počet příslušných odpovědí.

4.7 Zjištěná data

1. Jak trávíš svůj volný čas?

Obecně lze konstatovat – což platí pro naprostou většinu položek dotazníkového šetření – že odpovědi respondentů byly natolik rozdílné, že je lze jen značně těžko sumarizovat. Respondenti také v mnoha případech neodpovídali zcela podle zadání nebo odpovědi dokonce vynechávali vůbec, což znesnadňuje zpracování.

Jen velmi zjednodušeně a nikoli bez výhrad lze způsoby volného času žáků rozdělit do tří skupin. První skupinu představují žáci, kteří své aktivity realizují převážně venku či mimo domov; druhou skupinu pak žáci, kteří svůj volný čas tráví převážně doma; a konečně třetí skupinu pak žáci, u nichž sledujeme kombinaci obojího. Již na tomto místě je také nutné zdůraznit, že jen relativně málo respondentů jako jeden ze způsobů trávení volného času uvedlo sledování televize.

Děvčata sedmého ročníku:

7 děvčat tráví svůj volný čas převážně takovými aktivitami, které jsou realizovány venku nebo mimo domov: Jedná se o nejrůznější druhy sportovních aktivit, o zájmové kroužky, procházky atd. Pro velkou různost a mnohost odpovědí nelze uvádět všechny způsoby. 11 děvčat pak tráví svůj volný čas kombinovaným způsobem, přičemž z domácích

aktivit obvykle uváděly učení, různé činnosti s počítačem, pomoc rodičům atd. Pouze 5 dívek mezi volnočasovými činnostmi uvedlo sledování televize.

Chlapci sedmého ročníku:

2 chlapci tráví svůj volný čas převážně venku, 9 kombinovaným způsobem – typickou odpovědí byla kombinace fotbalu s kamarády a hraní počítačových her – a 4 pak převážně doma. Jen 2 chlapci mezi volnočasovými činnostmi uvedli sledování televize.

Děvčata osmého ročníku:

- Převážně venku: 4
- Kombinovaný způsob: 23
- Převážně doma: 0

9 dívek mezi volnočasovými činnostmi uvedlo sledování televize.

Chlapci osmého ročníku:

- Převážně venku: 4
- Kombinovaný způsob: 10
- Převážně doma: 3

7 chlapců mezi volnočasovými činnostmi uvedlo sledování televize.

Děvčata devátého ročníku:

- Převážně venku: 3
- Kombinovaný způsob: 18
- Převážně doma: 0

9 dívek mezi volnočasovými činnostmi uvedlo sledování televize.

Chlapci devátého ročníku:

- Převážně venku: 3
- Kombinovaný způsob: 19
- Převážně doma: 2

Jeden žák uvedl, že ve volném čase mívá často „naváto“. Vzhledem ke kontextu odpovědi se lze oprávněně domnívat, že „naváto“ má buď v důsledku konzumace alkoholu, nebo aplikace jiných návykových látek.

6 chlapců mezi volnočasovými činnostmi uvedlo sledování televize.

K výše uvedenému lze doplnit, že tedy pouze 38 dětí z celkového počtu 122 uvedlo jako jeden ze způsobů trávení volného času sledování televize, zatímco naopak téměř nikdo neopomněl mezi volnočasovými aktivitami uvést nějakou činnost s počítačem, ať se již jednalo o komunikaci, např. prostřednictvím sociálních sítí, hraní her atd. Je tedy zřejmé, že v rámci sledovaného vzorku respondentů dominantním médiem není televize, nýbrž právě počítač (či jiné zařízení) s připojením k internetu. Z toho logicky vyplývá, že předpokládaný vliv sledování televize bude mít menší význam než to, s čím se děti setkají na internetu. Je sice otázkou, zda lze tento závěr vztáhnout na celou populaci mládeže v České republice – ovšem s nejvyšší pravděpodobností tomu tak bude – v každém případě však platí, že výzkum předpokládaného vlivu mediálního násilí na mládež by se měl v budoucnosti primárně zaměřovat na násilí, se kterým se děti setkávají prostřednictvím internetu a počítačových her. Toto konstatování budiž považováno za předběžný závěr předložené práce.

2. Jaké jsou tvé záliby?

Je zajímavé, že značná část respondentů všech skupin u této položky dotazníkového šetření uváděla záliby, které nekorespondovaly se způsoby trávení volného času, které uvedli v případě první položky dotazníkového šetření. Respondenti uváděli tak rozmanité záliby, týkající se nejrůznějších oblastí života a činností, že je v tomto případě dokonce není možné kvantifikovat ani takovým způsobem, jak bylo učiněno u předchozí položky. V podstatě všichni respondenti totiž uváděli jak záliby realizované doma, tak záliby realizované venku.

Děvčata sedmého ročníku:

Vzhledem k tématu dotazníkového šetření je podstatné, že pouze 2 dívky z 18 mezi svými zálibami uvedly sledování televize. Žádná dívka mezi zálibami neuvedla nějakou činnost realizovanou prostřednictvím počítače (notebooku, tabletu atd.).

Chlapci sedmého ročníku:

Pouze 3 chlapci z 15 mezi svými zálibami uvedli sledování televize. Lze dodat, že jeden z nich navíc uvedl hraní počítačových her, tzv. stříleček. Celkem 6 chlapců mezi zálibami obecně uvedlo „PC“ nebo „počítač“, ovšem bez podrobnějšího vymezení.

Děvčata osmého ročníku:

Pouze 3 dívky z 27 uvedly sledování televize, 5 dívek uvedlo činnost s počítačem.

Chlapci osmého ročníku:

Pouze 2 chlapci ze 17 uvedli sledování televize, 7 uvedlo nějakou činnost s počítačem.

Děvčata devátého ročníku:

Žádná dívka z 21 neuvedla televizi, 4 dívky uvedly počítač.

Chlapci devátého ročníku:

5 chlapců z 24 uvedlo televizi, 15 uvedlo počítač.

3. Napiš své záliby podle oblíbenosti od jedné do pěti.

Nejdříve je nutné opět upozornit, že naprostá většina respondentů všech skupin u této položky dotazníkového šetření uváděla jiné záliby, než které uvedla u položky předchozí. Tato skutečnost, zaznamenaná již výše, nejen znesnadňuje kvantifikaci odpovědí, ale také do značné míry ztěžuje objektivní posouzení toho, které záliby a volnočasové aktivity oslovené děti opravdu preferují. Navíc přibližně čtvrtina respondentů nevyužila možnost uvést pět nejoblíbenějších činností. Někteří žáci tuto otázku ignorovali zcela.

Děvčata sedmého ročníku:

7 dívek mezi pěti nejoblíbenějšími zálibami uvedlo sledování televize nebo filmů, přičemž 5 z nich navíc uvedlo i „počítač“.

Chlapci sedmého ročníku:

10 chlapců mezi pěti nejoblíbenějšími zálibami uvedlo „počítač“ a pouze 3 sledování televize, přičemž jeden z nich specifikoval, že sleduje zpravodajství.

Děvčata osmého ročníku:

5 dívek uvedlo sledování televize, 6 dívek pak nějakou činnost s počítačem.

Chlapci osmého ročníku:

Jen 3 chlapci uvedli sledování televize, zatímco 10 chlapců uvedlo počítač.

Děvčata devátého ročníku:

3 dívky uvedly televizi, 10 uvedlo počítač, přičemž jedna z nich výslovně specifikovala, že na počítači nehraje hry, nýbrž si vyhledává informace na internetu.

Chlapci devátého ročníku:

7 chlapců uvedlo televizi, 19 uvedlo počítač.

Rozložení odpovědí u druhé a třetí položky dotazníkového šetření potvrdilo výše uvedený závěr, že v rámci sledovaného vzorku respondentů dominantním médiem není televize, nýbrž naopak výrazně počítač (či jiné zařízení) s připojením k internetu. Dále je nutné upozornit, že u prvních tří položek dotazníkového šetření nebyly zaznamenány žádné výraznější rozdíly mezi jednotlivými skupinami respondentů. Již na tomto místě lze předeslat, že stejný jev byl zaznamenán i u mnoha následujících položek. Proto u některých z nich již nebude uváděno rozdělení odpovědí podle skupin.

4. Jak často trávíš svůj volný čas s rodiči?

	D 7	Ch 7	D 8	Ch 8	D 9	Ch 9
Každý den	9	5	7	3	4	7
Několikrát týdně	6	5	2	8	12	7
Jednou týdně	1	2	7	3	2	6
Jednou za měsíc	1	2	7	2	2	2
Netrávím	1	1	4	1	1	2

Žáci, kteří uvedli, že volný čas se svými rodiči netráví, jsou většinou z dětského domova.

5. Jak často se na televizi díváš?

	D 7	Ch 7	D 8	Ch 8	D 9	Ch 9
Několikrát denně	5	4	8	7	8	12
Jednou denně	8	5	6	4	5	4
Několikrát týdně	1	4	7	4	3	4
Pouze někdy	3	2	5	2	4	3
Nikdy	1	0	1	0	1	1

6. Jak často rodiče kontrolují, jaké programy v televizi sleduješ?

	D 7	Ch 7	D 8	Ch 8	D 9	Ch 9
Jednou týdně	0	0	0	2	1	0

Každý den	1	0	1	0	0	0
Velmi zřídka	0	3	1	1	2	0
Rodiče nekontrolují, co v TV sledují	14	9	22	13	16	21

S určitým zjednodušením lze konstatovat, že většina žáků všech skupin uváděla, že rodiče buď vůbec nekontrolují, na co se v televizi dívají, nebo že se na televizi dívají s nimi, což je samozřejmě v domácnostech naprosto běžné. Právě uvedení odpovědi typu „rodiče se dívají se mnou“ způsobilo, že součty odpovědí v jednotlivých sloupcích neodpovídají celkovému počtu respondentů příslušné skupiny.

7. Jaké jsou tvé oblíbené televizní kanály a proč?

Někteří žáci si pletli pojmy televizní kanály a televizní pořady. Velká většina z těch, kteří správně uvedli televizní kanály, nenapsali důvody oblíbenosti. Různost uváděných kanálů byla tak velká, že se vymyká možností jakékoli sumarizace. Navíc je nutné upozornit, že u většiny žáků se opakovaly velmi podobné nebo dokonce stejné kanály, ovšem v těch nejruznějších kombinacích.

8. Seřad' televizní kanály dle tvé oblíbenosti od jedné do pěti.

Ani v tomto případě bohužel nelze sumarizovat, a to jednak vzhledem k obrovské různosti odpovědí a jednak vzhledem k tomu, že mnozí žáci neuváděli všech pět televizních kanálů, někteří pak naopak uváděli kanálů více. Tato skutečnost však nijak neovlivní celkový výsledek dotazníkového šetření, protože programová skladba komerčních televizních stanic je výrazně podobná a ostatně ani programová skladba ČT1 se od nich zásadněji neodlišuje. Zkoumat, kolikrát se na prvním místě objevila Prima, kolikrát Prima Cool, kolikrát Prima Family atd., proto vzhledem k cíli dotazníkového šetření není nezbytné.

9. Na jaké druhy pořadů se rád/ráda díváš?

	D 7	Ch 7	D 8	Ch 8	D 9	Ch 9
Pohádky	3	2	1	2	0	0
Seriály	16	14	23	15	19	18
Filmy	17	12	19	14	15	15
Soutěže	3	2	4	2	3	5
Dokumenty	7	5	9	8	9	11

Zpravodajství	1	0	2	3	4	2
Jiné	0	0	0	0	0	0

Sumarizace odpovědí v případě této položky dotazníkového šetření byla výrazně ztížena tím, že respondenti mohli uvádět nikoli jednu, nýbrž více odpovědí, kteréžto možnosti využily zhruba tři čtvrtiny respondentů – a někteří z nich uváděli až čtyři odpovědi – přičemž samozřejmě naopak někteří jiní neuvedli žádnou odpověď. Takových respondentů byla zhruba desetina. Celkový součet odpovědí v jednotlivých sloupcích proto neodpovídá počtu respondentů příslušné skupiny.

10. Seřad' tyto druhy pořadů podle své oblíbenosti od jedné do pěti.

Je nutné upozornit, že mnozí respondenti, kteří u předchozí položky uvedli jen jeden druh pořadů, nyní uváděli pořadí všech pěti. Jiní zase naopak celkový počet pořadu nevyužili nebo dokonce odpověď vůbec neuvedli. Pokud již žáci pořadí pořadů podle oblíbenosti uváděli, jejich odpovědi byly natolik různé, že se to opět vymyká možnostem sumarizace. Pouze lze upřesnit, že dokumenty, zpravodajství a pohádky se umísťovaly spíše na spodních příčkách žebříčku oblíbenosti.

11. Jaké seriály v televizi sleduješ a proč?

S určitým zjednodušením lze konstatovat, že nejčastější odpovědi na tuto otázku – pokud tedy dotyčný respondent odpověď uvedl – byla různě formulované varianty těchto výroků: „Když mě nějak zaujmou.“ a „Protože mě baví.“ Většina žáků však nevysvětlovala, proč se jim právě uvedený seriál nebo seriály líbí. Pokud bylo výše konstatováno, že množství respondenty uváděných televizních kanálů bylo tak velké, že se vymykalo pokusům o jejich sumarizaci, pak v tomto případě zmíněné konstatování platí desateronásobně. Autor předložené práce se v této souvislosti musí přiznat jednak tomu, že mnohé žáky uváděné seriály ani nezná, a jednak k tomu, že u některých žáků nebylo možné jimi napsané názvy rozluštit a tedy identifikovat. V odpovědích respondentů se objevovaly v podstatě všechny seriály, které každý týden uvádějí jednotlivé televizní kanály.

Na tomto místě je nutné upozornit, že zhruba od této položky dotazníkového šetření máme co do činění se zajímavým jevem, kdy stále více žáků neodpovídalo na celou položenou otázku, stále více žáků vynechávalo odpověď docela, nevyplňoval požadovaný počet odpovědí, pokud měli uvést vlastní odpověď, jejich formulace byly mnohem stručnější než u předchozích položek dotazníkového šetření. Tuto skutečnost lze pravděpodobně přičíst

velkému množství položených otázek a tedy značné časové náročnosti spojené s vyplňováním dotazníku. Lze předpokládat, že postupně rostla únava žáků a klesalo jejich soustředění.

12. Jak často tyto seriály sleduješ?

Jako zásadní nedostatek se při zpracování odpovědí u této položky dotazníkového šetření ukázala skutečnost, že respondentům nebyly nabídnuty předem připravené odpovědi. Tento nedostatek se ostatně projevil také u mnoha dalších položek. Odpovědi typu: „Jednou za týden, ale někdy i každý den.“; „1,5 hodiny nebo častěji.“; „Když je zrovna dávají v televizi.“ apod. opravdu nelze nějakým objektivnějším způsobem sumarizovat.

13. Seřad' tyto seriály podle oblíbenosti od jedné do pěti.

Bohužel i v tomto případě je nutné zopakovat již výše uvedené, tedy že obrovské množství seriálů a neuvěřitelná různost kombinací odpovědí neumožňuje sumarizaci. Mezi nejoblíbenějšími seriály se nejčastěji objevovaly ty, které jsou hlavními televizními stanicemi uváděny v odpoledním a večerním vysílacím čase.

14. Jaký žánr filmů (komedie, thriller apod.) nejraději sleduješ a proč?

Také v tomto případě se výrazně projevil nedostatek v podobě nenabídnutí předem připravených odpovědí. Část žáků odpovědi vynechala, část uvedla jednu odpověď, ovšem většina z nich jako oblíbené uvedla několik žánrů. Nejčastější typ odpovědi u respondentů ze všech skupin představovala odpověď, ve které respondenti jako nejoblíbenější žánr filmů uvedli individuálně odlišnou variantu následujícího: „Komedie, horory, dobrodružné, sci-fi, kriminálky.“; přičemž pořadí žánrů se samozřejmě odlišovalo. Žádné výraznější tendence, ani rozdíly mezi skupinami respondentů zaznamenány nebyly.

15. Jak často se díváš na filmy, seriály, kde se vyskytuje násilí?

	D 7	Ch 7	D 8	Ch 8	D 9	Ch 9
Jednou za měsíc	3	1	6	3	3	3
Jednou týdně	3	5	6	7	1	11
Každý den	0	4	4	4	2	4
Nikdy, nemám je v oblíbě	10	1	6	1	10	2
Vlastní odpověď	2	4	5	3	5	4

Je zřejmé, že děvčata se filmy či seriály, kde se vyskytuje násilí, dívají méně často než chlapci. Ovšem mezi chlapci v tomto ohledu nebyly zaznamenány žádné výraznější rozdíly na základě věku. Vlastní odpovědi byly obvykle následující: „Jen když se násilí občas vyskytne v nějakém filmu.“; „Moc se na násilí nedívám.“; „Jen třeba v kriminálce (detektivce).“, což byla vůbec nejčastější vlastní odpověď; „Jak, kdy.“; „Málokdy.“; ale také „Nevím.“; „Různě.“; „Nevím, ve kterých filmech se objeví, tak to nemohu ovlivnit.“

16. Zakazují ti rodiče, aby ses díval na nějaký druh filmů? Pokud ano, o jaký druh filmů se jedná?

Jistě nebude žádným překvapením, že pokud již žáci na tuto otázku vůbec odpověděli a pokud nenapsali, že jim rodiče nic nezakazují, nejčastěji uvedli, že jim rodiče zakazují pornografii. Tu ovšem většina televizních stanic ve své programové skladbě nenabízí. Je tedy zřejmé, že tento rodičovský zákaz se nevztahuje primárně ke sledování televize, nýbrž ke sledování internetu. Poměrně běžně se také objevovaly zákazy hororů, drsnějších akčních filmů atd. Ovšem několik žáků uvedlo, že jim rodiče zakazují sledovat seriály a reality show, protože tyto pořady nemají žádnou úroveň.

Jedna z žákyň devátého ročníku uvedla následující odpověď: „Pořád mi zakazují se dívat na horory, které stejně pořád sleduju, a myslí si, že se dívám na porno, i když se nedívám, protože to nemám zapotřebí.“

17. Proč se díváš na televizi?

	D 7	Ch 7	D 8	Ch 8	D 9	Ch 9
Sledování televize mě baví	11	6	19	9	16	13
Sledování televize mě zajímá	4	2	4	6	1	9
Nic jiného mě nebaví, nevím, jak jinak trávit volný čas	1	2	0	0	0	2
Vlastní odpověď	3	0	5	3	7	4

Někteří žáci ponechali otázku bez odpovědi a někteří zase uvedli, že se na filmy nedívají v televizi, nýbrž na počítači. Nejčastější vlastní odpověď představovala individuálně odlišnou variantu na téma: „Když se nudím, tak si televizi zapnu.“ Jeden žák doslova uvedl: „Vipnoulí internet.“ Výjimkou byla odpověď typu: „Abych se dozvěděla něco nového.“ Koncentrace odpovědí u možností „sledování televize mě baví“ a „sledování televize mě zajímá“ dává tušit, že mnozí žáci patrně nechápali významové rozdíly odpovědí.

18. Napiš 5 osobností (reálných či smyšlených), seřad' je dle své oblíbenosti a napiš u každé, proč se ti líbí?

Jen stručně lze předeslat, že zatímco někteří žáci neuvedli žádnou osobnost, jiní zase napsali několik osobností na každém řádku. Neuvěřitelně pestrou plejádu osobností reálných i smyšlených tvořily osobnosti obecně známé, a to z různých oborů lidské činnosti, i takové, po jejichž identitě bychom museli důkladně pátrat.

Příklady oblíbených osobností: My Little Pony, Miloš Zeman, Ozák, Tomáš Garrigue Masaryk, Homer Simpson, já, sestra, matka, paní učitelka, trenérka, Josef Váňa, děda, Ruda z Ostravy, Karel Gott, Johny Debb (patrně se jedná o Johnyho Deppa), Nicolais Case (patrně se jedná o herce jménem Nicolase Cage); Šmoula, Mickey Mouse, Spongebob atd.

Vedle odpovědí typu – je to dobrá herečka, hezký zpěvák, úspěšný sportovec – jako další důvody oblíbenosti žáci uváděli: „Je best!“; „Soukromá věc.“; „Je úžasný/úžasná!“; „Nemám ho rád.“ (Ano, toto je skutečně jedním žákem uvedený důvod oblíbenosti.); „Je to svině, jde si za svým.“ (v případě Miloše Zemana); „Ochlasta“ (v případě Homera Simpsona nebo Ozáka); „Je to prostě king.“; „Darebák.“; „Je tam fakt hustá.“; „Byla učitelka a nikoho nezabila.“ (v případě vlastní maminky); „I když je mrtvý.“ (v případě dědečka); „Moc ji nemusím.“ (I toto je skutečně důvod oblíbenosti, a to v případě Miley Cyrus.); „Je to borec!“; „Borka.“; „Týpek.“; „Mega pán.“; „Průserář.“; „Umí být až odporně protivná.“; „Přežila svou smrt a nezhroutila se, když jí vyvraždili celou rodinu.“; Je to sexi upír.“ (nejedná se o chybu nýbrž o doslovný přepis); „Největší zhuleneček.“; „Je to houba.“ (v případě postavy Spongebob) atd.

19. Stalo se ti někdy, že jsi v běžné situaci (např. při zkoušení ve škole, nebo při nakupování) zareagoval/zareagovala agresivně?

	D 7	Ch 7	D 8	Ch 8	D 9	Ch 9
Ano	3	6	6	8	3	11
Ne	15	9	21	8	18	13
Bez odpovědi	0	0	0	1	0	0

Někteří žáci ponechali tuto nebo některou z dalších otázek bez odpovědi. Tuto skutečnost by sice bylo možné interpretovat jako nepřiznání se k agresivnímu jednání, ovšem to by bylo nesprávné. Ve všech případech, kde byla vynechána odpověď, bylo z kontextu ostatních odpovědí zjištěno, že dotyčný žák se agresivního jednání – natož pak agresivního jednání, které by bylo vědomě inspirováno televizí – nedopustil. Bylo tedy zjištěno, že pouze 37 žáků z celkového počtu 122 v běžné životní situaci zareagovalo agresivně.

20. Pokud ano, popiš prosím, o jakou situaci šlo.

Jednalo se např. o tyto situace: Hádka se sourozencem či se spolužákem; konflikt při nakupování; „Když mě obtěžoval bezdomovec.“; „Byl jsem nasraný na spolužáka.“; „Při rozhovoru s nevlastním fotrem.“; „Byla jsem naštvaná na učitelku.“; „Když se někoho zastávám.“

21. Uvědomuješ si, že se v některých situacích chováš podobně jako hrdina tvého oblíbeného seriálu, filmu?

	D 7	Ch 7	D 8	Ch 8	D 9	Ch 9
Ano	2	6	3	2	4	6
Ne	16	8	24	15	17	18
Bez odpovědi	0	1	0	0	0	0

22. Napiš název/názvy filmu/seriálu, o který se jedná.

Žáci nejčastěji uváděli tyto filmy či seriály: Avatar, Simpsonovi, Šmoulové, Upíří deníky, Teorie velkého třesku, Hulk. Jeden z nich napsal: „Chovám se jako Superman.“

23. Pokud se v některých situacích chováš podobně jako hrdina tvého oblíbeného seriálu, filmu, jednalo se někdy i o agresivní, násilné chování?

	D 7	Ch 7	D 8	Ch 8	D 9	Ch 9
Ano	0	0	0	0	0	1
Ne	17	13	27	17	21	23
Bez odpovědi	1	2	0	0	0	0

Lze konstatovat, že tato položka dotazníkového šetření je vzhledem k tématu předložené práce a také vzhledem k první ze stanovených hypotéz zcela zásadní. Rozložení odpovědí je přitom natolik jednoznačné, že nevyžaduje podrobnější komentář. Pouze je zapotřebí zaměřit pozornost na jednoho žáka devátého ročníku.

24. Popiš, prosím, situaci podrobněji (i když se nejednalo o násilné chování).

Mnozí žáci uváděli pozitivní inspiraci filmem, např.: „Sleduji, jak se mám zachovat, když někdo potřebuje pomoc.“; „Jdu za svým snem, dokud nedojdu do cíle.“; „Když vidím nějaký problém, snažím se ho pomoci vyřešit.“ Žák, který jako situaci, ve které se zachoval

agresivně, označil rozdávání oznámkovaných písemných testů ve škole, uvedl: „Snědl jsem ten test.“ Žák, který uvedl, že si uvědomuje, že se chová jako hrdina z filmu Hulk, napsal: „Začal jsem rozrážet lavice a všechno se klidilo z cesty.“

25. Vyzkoušel/vyzkoušela jsi někdy vědomě v realitě využít podobný či stejný vzorec chování, který jsi viděl/viděla ve filmu/seriálu?

	D 7	Ch 7	D 8	Ch 8	D 9	Ch 9
Ano	3	5	3	5	8	13
Ne	14	9	24	12	13	11
Bez odpovědi	1	1	0	0	0	0

26. Napiš název/názvy filmu/seriálu, o který se jedná.

Mezi odpověďmi byly uvedeny pouze tyto filmy: Spartakus a Twilight saga.

27. Pokud jsi vyzkoušel/vyzkoušela někdy vědomě v realitě využít podobný či stejný vzorec chování, který jsi viděl/viděla ve filmu/seriálu, jednalo se někdy i o agresivní, násilné jednání?

	D 7	Ch 7	D 8	Ch 8	D 9	Ch 9
Ano	0	1	0	0	0	1
Ne	15	10	27	17	21	23
Bez odpovědi	3	4	0	0	0	0

28. Popiš, prosím, situaci podrobněji (i když se nejednalo o násilné chování).

Žáci nejčastěji uváděli, že využívají nejrůznější fráze, obličejce, grimasy, zábavné výroky (tzv. hlášky) z filmu atd., tedy žádné násilí. Žák, který jako inspirující seriál označil Spartaka, uvedl, že chce někoho zbit, ovšem u následující položky odpověděl, že se ke spolužákům nikdy agresivně nechová. Žákyně, která jako inspirující film označila Twilight saga, uvedla, že je nebojácná. Další žák napsal: „Postříkal jsem mraveniště benzínem a škrtil sirkou.“ Tento žák však neuvedl inspiraci žádným filmem či seriálem.

29. Chováš se někdy agresivně vůči svým spolužákům?

	D 7	Ch 7	D 8	Ch 8	D 9	Ch 9
Ano	4	9	4	8	3	9

Ne	14	6	23	9	18	15
Bez odpovědi	0	0	0	0	0	0

30. Pokud ano, popiš prosím situaci podrobněji.

Někteří žáci svou kladnou odpověď uvedenou u předchozí položky dotazníkového šetření nijak nespecifikovali. Jiní pak uváděli naprosto běžné situace, ke kterým na základních školách dochází denně: „Když mě naštvou, tak se neudržím.“; „Nadávám jim.“; „Nadáváme si s holkama opravdu sprostýma nadávkama.“; „Dávám facky klukům, když mě otravují.“; „Když se musím bránit.“; „Řvu na děcka.“; „Někdy po nich řvu, ale spíš ze srandy.“

31. Uvědomuješ si, že se jednalo o vzorec chování, který jsi převzal/převzala z tvého oblíbeného seriálu/filmu?

	D 7	Ch 7	D 8	Ch 8	D 9	Ch 9
Ano	1	2	0	2	3	3
Ne	17	12	27	15	18	21
Bez odpovědi	0	1	0	0	0	0

32. Pokud ano, napiš, o který film/seriál se jednalo a proč se na něj díváš?

Mnozí žáci, kteří u předchozí položky uvedli kladnou odpověď, se však filmem či seriálem nenechali inspirovat k násilnému chování, o čemž svědčí záporné odpovědi u jiných položek, nýbrž k chování zábavnému.

Tak např. všechna děvčata z devátého ročníku, která uvedla, že se jednalo o vzorec chování, který převzala ze svého oblíbeného seriálu či filmu, zjevně nepochopila zadání. Všechna tato děvčata totiž výše u 29. položky dotazníkového šetření odpověděla, že se ke svým spolužákům nechovají agresivně. Tato 31. položka se vztahuje k uvedené 29. položce. Děvčata však měla na mysli chování nějaké postavy z jejich oblíbeného seriálu, přičemž výslovně uváděla, že se jedná o chování vtipné, milé atd. Jedna dívka pak uváděla, že se někdy chová jako Spongebob v kalhotách, protože je vtipný a roztomilý. V tomto případě se tedy rozhodně nejedná o vliv televizního násilí.

Důvod sledování filmu, o který se jednalo, téměř nikdo neuvedl. Jeden žák uvedl Harryho Pottera a jako důvod to, že se těší na pokračování, ovšem bez zjevné souvislosti s televizním násilím. Uvedena byla i tato odpověď: „Protože mě baví.“;

4.8 Závěr

Základním cílem výzkumu bylo zjistit, zda v rámci výzkumného vzorku platí hypotetická teze, že ti žáci, kteří v televizi sledují násilí ve vyšší míře, se pak v realitě také chovají agresivněji než žáci, které násilí v televizi nezajímá.

Z celkového počtu 122 žáků nakonec bylo možné identifikovat pouze jednoho jediného, přičemž se jednalo o žáka devátého ročníku, u kterého by bylo možné opatrně zvažovat vliv televizního násilí na jejich jednání. Tento žák uvedl, že se v běžné situaci zachoval agresivně. Jednalo se o případ, kdy jej paní učitelka – podle jeho názoru neprávem – podezřívala. Tento žák si uvědomuje, že v některých situacích chová jako Rocky Balboa, přičemž touto situací je „bitka“. Vědomě prý v realitě využívá vzorec chování, který viděl ve filmech Rocky a Rychle a zběsile, a to opět „při bitce“. Jedná se tedy o násilné chování. Ke spolužákům se chová agresivně, když mu dělají to, co si nepřeje. Z tohoto popisu je však zřejmé, že pravděpodobně ani v tomto jediném případě nelze hovořit o vlivu televizního násilí. Může se totiž jednat o žáka s impulzivním a agresivním chováním, tedy s určitou charakteristikou osobnosti. Násilí sledované v televizi totiž nemusí představovat skutečnou příčinu jeho agresivního chování.

Dále je nutné se vyjádřit k hypotézám:

- První hypotéza: Žáci, kteří častěji sledují násilí v televizi, se chovají agresivněji než žáci, které násilí v televizi nezajímá.

Tato hypotéza nebyla potvrzena.

- Druhá hypotéza: V případě děvčat bude zaznamenána celkově nižší míra obliby násilných televizních pořadů a agresivního či násilného chování než v případě chlapců ze stejného ročníku.

Tato hypotéza byla potvrzena.

- Třetí hypotéza: V případě starších chlapců (žáci devátého ročníku základní školy) bude zaznamenána vyšší míra obliby násilných televizních pořadů agresivního či násilného chování než v případě mladších chlapců (žáci sedmého ročníku základní školy). Chlapci z osmého ročníku základní školy v tomto ohledu budou vykazovat hodnoty nacházející se přibližně uprostřed mezi hodnotami zjištěnými u jejich spolužáků z devátého ročníku na jedné straně a ze sedmého ročníku na straně druhé.

Tato hypotéza byla potvrzena, ovšem zjištěné rozdíly byly jen malé.

Závěr

V závěru si troufám konstatovat, že zpracování této práce pro mne bylo v mnoha ohledech velmi obohacující. Především zvolené téma se ukázalo být velmi zajímavým, ovšem zároveň značně komplikovaným.

Osobně se domnívám, že porozumění této problematice je zcela nezbytným předpokladem pro nastavení určitých pravidel, která musejí masmédia při své produkci dodržovat, aby se minimalizoval jejich negativní dopad na konzumenty jejich produkce, pochopitelně především na osoby mladistvé. Je však zjevné, že z hlediska mládeže před negativními vlivy je zcela nezbytné aktivní jednání ze strany rodičů, kteří jsou za mladistvého zodpovědní, stejně jako i dalších socializačních činitelů (učitel, apod.).

Při zpracovávání teoretické části se mimo jiné ukázalo, že na jednotlivé pojmy (mladiství, delikvence, apod.), se kterými se v této problematice setkáváme, lze nahlížet z různých hledisek, nicméně i tak dospějeme k jejich přinejmenším velmi obdobnému významu.

Při snaze o pregnantní a jednoznačné charakterizování masmédií jsem narazil na obtíž spočívající v jejich povaze, kdy se jedná o komplikovaný fenomén, který sice lze definovat mnoha způsoby, avšak žádná definice sama o sobě není dostatečně výstižná. Nicméně je možné stanovit určitě definiční znaky masmédiím vlastní.

Ukázalo se, že masmédia jsou vskutku velmi rozmanitá, též co se týče jejich kvality a přínosu. I z běžného života je nám velmi dobře známo, že existují některá kvalitní masmédia, též průměrná, ale i taková, která nestojí za naši pozornost. Rozhodně tedy nelze při posuzování přínosu či negativního dopadu masmédií generalizovat. S tím souvisí velmi zajímavá problematika objektivity a neutrality médií, které jsem se taktéž věnoval.

Z části práce, kde se zabývám tématem delikvence mládeže, pro mne vyplývá především následující. Předně, deliktní chování se neprojevuje pouze jako násilné, spíše naopak, existuje mnoho druhů společensky škodlivého chování, projevujícího se i mladistvých osob, které nemá násilnou povahu. Dále lze konstatovat, že výskyt delikventního chování u mladistvých je podmíněno mimo jiné velkým množstvím faktorů, obklopujících daného mladistvého jedince. Právě jejich povaha a vliv může být do značné míry určující v otázce, zda se u dotyčného jedince projeví sklony k deliktnímu chování. Na prvním místě jsou zcela nepochybně rodiče, potažmo rodinné prostředí. Přístup rodičů

k výchově dítěte má zcela zásadní význam, přičemž špatně zvolený způsob výchovy, případně špatné vzory v rodině, mívá jednoznačně negativní důsledky. Nelze opomenout i zásadní faktory jako je učitel, spolužáci, či parta. Povaha všech těchto faktorů výrazně ovlivňuje formující se osobnost mladistvého jedince, a jejich negativní působení se může dosti výrazně projevit např. prostřednictvím deliktního chování dotyčné osoby.

Při studiu působení masmédií na jedince, potažmo jeho násilné chování jsem vyzoroval několik důležitých jevů. Troufám si konstatovat, že masmédiá nikdy nepůsobí samostatně či izolovaně, ale naopak jsou součástí komplexního prostředí, ve kterém lidé žijí, a kde na ně působí nepřehledné množství vlivů. Přesto nelze opomenout, že jejich vliv je výrazný a má jednoznačný dopad, který však z povahy věci není dost dobře měřitelný. Přesto je zřejmé, že dopad (pozitivní či negativní) na děti a mladistvé je řádově výraznější než na dospělé jedince. Dále jsem se snažil popsat různé formy působení masmédií. Zobrazování násilí je dnes velmi rozšířeným fenoménem a mladiství jedinci jsou mu vystavováni ve značné míře. Z dlouhodobého hlediska lze tedy očekávat, že díky tomuto působení dochází ke změně ve vnímání násilí dětmi.

Co se týče praktické části, musím konstatovat, že její výsledek mě příliš nepřekvapil. Od počátku jsem si byl vědom, že jev, který hodlám zkoumat, je velmi obtížně pozorovatelný. Forma praktické části prostřednictvím dotazníků byla podle mého názoru zvolena správně. Informace získané od respondentů byly velmi zajímavé a musím říci, že značně rozšířily mé představy o tom, jak mladistvé osoby vnímají současné prostředí, které je obklopuje. Výsledek výzkumu považuji za úspěch, neboť se podařilo vyjádřit, jak velký vliv může mít sledování násilí v televizi na násilné chování mladistvých jedinců. Ukázalo se, že velmi malý, což pochopitelně hodnotím pozitivně.

Pokud bych měl zhodnotit problematiku, která byla předmětem této práce, tedy otázku vlivu násilí v masmédiích, potažmo v televizi, na násilné chování mladistvých, uvádím následující. Je zřejmé, že příčinná souvislost mezi zobrazovaným násilím v masmédiích a chováním mladistvých s násilnými prvky existuje, je však velmi obtížně vyjádřitelná a kvantifikovatelná. To nic nemění na potřebě se tomuto tématu pozorně věnovat, neboť je zřejmé, že s rozvojem technologií, které usnadňují přístup masmédií ke konzumentům jejich produkce, bude nabývat na významu. Můj výzkum nicméně poměrně přesvědčivě ukázal, že posuzovaný negativní vliv není s největší pravděpodobností tak velký, jak bychom se mohli

domnívat. Lze tedy říci, že obezřetnost a dohled je na místě, nicméně není důvod k přehnaným obavám.

Literatura

BANDURA, Albert. *Psychological Mechanisms of agresion*. In: JEDLIČKA, R., P. KLÍMA, J. KOŤA et al. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. 1. vyd. Praha: Themis, 2004. 478s. ISBN 80-7312-038-0.

FISCHER, Slavomil a Jiří Škoda. *Sociální patologie: Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 218s. ISBN 978-80-247-2781-3.

JEDLIČKA, R., P. KLÍMA, J. KOŤA et al. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. 1. vyd. Praha: Themis, 2004. 478s. ISBN 80-7312-038-0.

JIRÁK, Jan a Barbara Köpplová. *Masová média*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 416s. ISBN 978-80-7367-466-3.

KOLEKTIV PRACOVNÍKŮ ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU. *Statistická ročenka České republiky za rok 2012: Odsouzené mladistvé osoby za vybrané trestné činy*. Praha: Český statistický úřad, 2012. 824s. ISBN 978-80-250-2253-5.

KOLEKTIV PRACOVNÍKŮ ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU. *Statistická ročenka České republiky za rok 2012: Odsouzené osoby za vybrané trestné činy*. Praha: Český statistický úřad, 2012. 824s. ISBN 978-80-250-2253-5.

MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 152s. ISBN 978-80-247-2310-5.

McGUIRE, William J. *The myth of massive media impact: Savagings and salvagings*. In: JIRÁK, Jan a Barbara Köpplová. *Masová média*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 416s. ISBN 978-80-7367-466-3.

MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. 161s. ISBN 80-86429-19-9.

MATOUŠEK, Oldřich a Andrea Matoušková. *Mládež a delikvence*. 3. vyd. Praha: Portál, 2011. 344s. ISBN 978-80-7367-825-8.

ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vyd. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2002. 231s. ISBN 80-86473-08-2.

Elektronické zdroje

ČESKO. Zákon č. 104/1991Sb., Úmluva o právech dítěte, v platném znění. [online]. ©2013, [cit. 2013-11-24]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/9561/Umluva_o_pravech_ditete.pdf

ČESKO. Zákon č. 218/2003Sb., zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů. [online]. ©2013, [cit. 2013-11-24]. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?cd=76&typ=r&zdroj=sb03218>

ČESKO. Zákon č. 231/2001Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění. [online]. ©2013, **poslední revize** ..... [cit. 2013-11-11]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=2&idBiblio=51457&recShow=33&nr=231~2F2001&rpp=15#parCnt>

Národní informační centrum pro mládež: *Kriminalita a delikvence – Charakteristika*. [online]. ©2013, poslední revize březen 2013. [cit. 2013-11-11]. Dostupné z: <http://www.nicm.cz/kriminalita-a-delikvence-charakteristika>.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES ze dne 11. prosince 2007, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání, v platném znění. [online]. ©2013, **poslední revize** ..... [cit. 2013-11-11]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:332:0027:0045:CS:PDF>

Úmluva o právech dítěte ze dne 20.11.1989. [online]. ©2013. [cit. 2013-11-11]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

Seznam použitých zkratek

- aj. - a jiné
- atd. - a tak dále
- atp. - a tak podobně
- č. - číslo
- např. - například
- OSN - Organizace spojených národů
- písm. - písmeno
- Sb. - Sběrka zákonů
- s. - strana
- tj. - to je
- tzv. - takzvaný
- ust. - ustanovení

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Počet odsouzených mladistvých za období od roku 2005, 2008 do roku 2011.

Tabulka č. 2 Typy rodinného prostředí a jiných obdobných faktorů a jejich vliv na počet výkonu trestů odnětí svobody nepodmíněně.

Tabulka č. 3 Mladiství odsouzení za vybrané trestné činy za období od roku 2005, 2008 do roku 2011.

Tabulka č. 4 Moderní pojetí vlivu masmédií na jedince, popř. společnost

Příloha

DOTAZNÍK

Vážení žáci, tímto bych Vás chtěl požádat o vyplnění tohoto **anonymního** dotazníku. Jeho cílem je zjistit informace ohledně vlivu masmédií na násilné chování mládeže. Otázky si důkladně pročtete a následně zakroužkujete vždy jednu či více z následujících variant, nebo do volného místa dopište svou vlastní odpověď.

Výsledky budou použity v bakalářské práci, kterou vypracovávám na téma Vliv masmédií na násilné chování mládeže jako student Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci oboru pedagogika – veřejná správa.

- Jsi CHLAPEC X DÍVKA ?
- Věk: .....
- Třída: .....

1) Jak trávíš svůj volný čas?

Vlastní odpověď: .....

.....

.....

.....

2) Jaké jsou Tvé záliby?

Vlastní odpověď: .....

.....

.....

.....

3) Napiš své záliby podle oblíbenosti od jedné do pěti

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....

5).....

4) Jak často trávíš svůj volný čas s rodiči?

- a) Každý den
- b) Několikrát týdně
- c) Jednou týdně
- d) Jednou za měsíc
- e) Netrávím
- f) Vlastní odpověď: .....
- .....
- .....
- .....

5) Jak často se na televizi díváš?

- a) Několikrát denně (dopiš i počet hodin) .....
- b) Jednou denně (dopiš i počet hodin) .....
- c) Několikrát týdně (dopiš i počet hodin) .....
- d) Pouze někdy (dopiš i počet hodin) .....
- e) Nikdy (nemáme televizi).....
- f) Vlastní odpověď: .....
- .....
- .....
- .....

6) Jak často rodiče kontrolují, jaké programy v televizi sleduješ?

- a) Jednou týdně
- b) Každý den
- c) Velmi zřídka
- d) Rodiče nekontrolují, co v televizi sleduji.
- e) Vlastní odpověď: .....
- .....

.....
.....

7) Jaké jsou Tvé oblíbené televizní kanály a proč?

Vlastní odpověď: .....

.....

.....

.....

8) Seřad' televizní kanály dle Tvé oblíbenosti od jedné do pěti

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....
- 5).....

9) Na jaké druhy pořadů se rád/a díváš

- a) Pohádky
  - b) Seriály
  - c) Filmy
  - d) Soutěže
  - e) Dokumenty
  - f) Zpravodajství
  - g) Jiné: .....
- .....

10) Seřad' tyto druhy pořadů podle své oblíbenosti od jedné do pěti

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....
- 5).....

11) Jaké seriály v televizi sleduješ a proč?

Vlastní odpověď: .....
.....
.....
.....

Jak často tyto seriály sleduješ:.....
.....
.....

Seřad' tyto seriály podle oblíbenosti od jedné do pěti:

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....
- 5).....

12) Jaký žánr filmů (komedie, thriller apod.) nejraději sleduješ a proč?

Vlastní odpověď: .....
.....
.....
.....

13) Jak často se díváš na filmy, seriály, kde se vyskytuje násilí?

- a) jednou za měsíc
- b) jednou týdně
- c) každý den
- d) Vlastní odpověď: .....
.....
.....
.....

14) Zakazují Ti rodiče, aby ses díval na nějaký druh filmů? Pokud ano, jaký?

Vlastní odpověď: .....
.....
.....
.....

15) Proč se díváš na televizi?

- a) Sledování televize mě baví
- b) Sledování televize mě zajímá
- c) Nic jiného mě nebaví, nevím, jak jinak bych trávil volný čas
- d) Vlastní

odpověď:

.....
.....
.....
.....

16) Napiš 5 osobností (reálných či smyšlených), seřaď je dle své oblíbenosti a napiš u každé, proč se Ti líbí?

- 1) Osobnost: .....
Důvod oblíbenosti:.....
.....
- 2) Osobnost: .....
Důvod oblíbenosti:.....
.....
- 3) Osobnost: .....
Důvod oblíbenosti:.....
.....
- 4) Osobnost: .....
Důvod oblíbenosti:.....
.....
- 5) Osobnost: .....

Důvod oblíbenosti:.....
.....

17) Stalo se Ti někdy, že jsi v běžné situaci (např. při zkoušení ve škole, nebo při nakupování) zareagoval agresivně?

- a) Ano
- b) Ne

18) Pokud ano, popiš prosím, v o jakou situaci šlo.

Vlastní odpověď: ....
.....
.....
.....
.....

19) Uvědomuješ si, že se v některých situacích chováš podobně jako hrdina tvého oblíbeného seriálu, filmu?

- a) Ano
- b) Ne

Napiš název/názvy filmu/seriálu, o který se jedná:

.....
.....

Pokud ano, jednalo se někdy i o agresivní, násilné chování?

- a) Ano
- b) Ne

Popiš prosím situaci podrobněji (i když se nejednalo o násilné chování):

.....
.....
.....
.....

20) Vyzkoušel jsi někdy vědomě v realitě využít podobný či stejný vzorec chování, který jsi viděl ve filmu/seriálu?

a) Ano

b) Ne

Napiš název/názvy filmu/seriálu, o který se jedná:

.....
.....

Pokud ano, jednalo se někdy i o agresivní, násilné chování?

a) Ano

b) Ne

Popiš prosím situaci podrobněji (i když se nejednalo o násilné chování):

.....
.....
.....
.....

21) Chováš se někdy agresivně vůči svým spolužákům?

a) Ano

b) Ne

Pokud ano, popiš prosím situaci podrobněji:

.....
.....
.....
.....

Uvědomuješ si, že se jednalo o vzorec chování, který jsi převzal/a ze Tvého oblíbeného seriálu/filmu?

a) Ano

b) Ne

Pokud ano, napiš, o který film/seriál se jednalo a proč se na něj díváš:

.....
.....

.....
.....
Na závěr Vám děkuji za odevzdání dotazníku a čas strávený jeho vyplněním.

V Olomouci dne .....

Hypotéza:

A) Studenti, kteří sledují v televizi násilí, se chovají agresivněji než studenti, které násilí v televizi nezajímá.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Josef Režňák
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	doc. Mgr. Štefan CHUDÝ, Ph.D.
Rok obhajoby:	2015

Název práce:	VLIV MASMÉDIÍ NA NÁSILNÉ CHOVÁNÍ MLÁDEŽE
Název v angličtině:	THE INFLUENCE OF MASS MEDIA ON VIOLENT BEHAVIOUR OF YOUTH
Anotace práce:	Bakalářská práce pojednává o vlivu masmédií na násilné chování mládeže. Teoretická část se věnuje vymezení základních pojmů, se kterými se v práci setkáváme. Praktická část je šetřena dotazníkovou metodou, kdy cílovou skupinou jsou žáci 7., 8. a 9. třídy základní školy v Uherském Hradišti a Uherském Ostrohu. Výsledkem šetření je odpověď na otázku jak masmédiá ovlivňují násilné chování mládeže.
Klíčová slova:	Masmédia, mládež, delikvence, násilné chování, agresivní chování, seriál, televize.
Anotace v angličtině:	Bachelor thesis deals with the influence of mass media on violent behaviour of youth. The theoretical part defines the basic concept which we meet at the thesis. The practical part is being investigated by questionnaire method. The target group are students 7th, 8th and 9th grade elementary school in Uherske Hradiste and Uhersky Ostroh. The result of the investigation is the answer of question how media influence violent behaviour among young people.
Klíčová slova v angličtině:	Mass media, youth, delinquency, violent behaviour, aggressive behaviour, series, TV.
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Dotazník
Rozsah práce:	65 stran
Jazyk práce:	Český jazyk